

MORAVSKÁ VYSOKÁ ŠKOLA OLMOUC

Ústav podnikové ekonomiky

Zhodnocení výkonnosti vybraného strojírenského podniku

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Veronika Dokoupilová

Vedoucí práce: Ing. Michal Krajňák, Ph.D., MBA, LL.M.

Olomouc 2020

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně a použila jen zdroje v seznamu literatury a použitých zdrojů.

Tištěná verze textu práce je shodná s textem práce na CD nosiči a elektronickou verzí vloženou do studijního systému IS/STAG.

V Olomouci dne 29. 3. 2020

.....

Veronika Dokoupilová

PODĚKOVÁNÍ

Děkuji svému vedoucímu Ing. Michalovi Krajňákovi, Ph.D., MBA, LL.M. za odborné vedení práce, za cenné rady a ochotu v průběhu zpracování této práce.

Obsah

Úvod	9
1 Teoreticko-metodologická východiska zhodnocení výkonnosti podniku	11
1.1 Definování základních pojmů	11
1.1.1 Finanční analýza a její zdroje informací	11
1.1.2 Uživatelé finanční analýzy	12
1.1.3 Výkonnost podniku	14
1.2 Přístupy v měření výkonnosti podniku	14
1.2.1 Tradiční přístup	14
1.2.2 Moderní přístup	15
1.2.3 Komplexní přístup	16
1.3 Tradiční ukazatele měření výkonnosti podniku	18
1.3.1 Absolutní ukazatele	18
1.3.2 Rozdílové ukazatele	20
1.3.3 Paralelní soustava poměrových ukazatelů	21
1.3.4 Pyramidová soustava poměrových ukazatelů	28
1.3.5 Souhrnné ukazatele pro měření výkonnosti podniku	28
1.4 Mezipodnikové srovnání	31
1.4.1 Jednorozměrné metody	31
1.4.2 Vícerozměrné metody	31
1.4.3 Spider analýza	33
2 Aplikace vybraných metod zhodnocení výkonnosti podniku	34
2.1 Základní charakteristika podniku DT – Výhybkárna a strojírna, a.s.	34
2.1.1 Současný způsob hodnocení výkonnosti podniku	37
2.2 Zhodnocení výkonnosti vybraného podniku za období 2015-2018	37
2.2.1 Analýza absolutních ukazatelů	38
2.2.2 Čistý pracovní kapitál (Analýza rozdílového ukazatele)	46
2.2.3 Analýza poměrových ukazatelů za sledované období u daného podniku ..	47
2.2.4 Analýza souhrnných ukazatelů podniku	56
2.2.5 Mezipodnikové srovnání	58
3 Shrnutí, návrhy a doporučení	63
Závěr	67
Seznam použité literatury:	69
Seznam tabulek:	71

Seznam grafů:	72
Seznam zkratk:	73
Seznam příloh:	74

Úvod

Cílem bakalářské práce je teoretické a praktické zhodnocení výkonnosti vybraného strojírenského podniku za období od roku 2015 do roku 2018. Výkonnost bude srovnávána uvnitř daného podniku na základě dat a informací získaných z jednotlivých výkazů a jako hlavní nástroje jejího zhodnocení budou využity vybrané metody finanční analýzy a v základech aplikovány i jiné exaktní metody. Na základě zjištěných informací bude provedeno detailní vyhodnocení a návrh na řešení problému, který bude předložen analyzovanému podniku.

Finanční analýza bude prováděna především pomocí absolutních a rozdílových ukazatelů, paralelní soustavy poměrových ukazatelů a souhrnných ukazatelů pro měření výkonnosti. Dál bude uskutečněno i mezipodnikové srovnání pomocí spider analýzy a vícerozměrné metody.

Dílním cílem je vyhodnocení daných oblastí, kde analyzovaný podnik není ekonomicky výkonný a navrhnout řešení, která by mohla tyto oblasti eliminovat.

Bakalářská práce je členěna do tří kapitol. První kapitola se zabývá teoreticko-metodologickými východisky zhodnocení výkonnosti podniku. Popisuje základní pojmy finanční analýzy, její zdroje informací a uživatele a výkonnost podniku. Dále se věnuje přístupům v měření výkonnosti a jednotlivým druhům těchto přístupů. Důležitou podkapitolou teoretické části práce jsou tradiční ukazatele měření výkonnosti podniku, především analýza absolutních, rozdílových, poměrových a souhrnných ukazatelů a jejich jednotlivé členění. Teoreticko-metodologická část práce je ukončena mezipodnikovým srovnáním se zaměřením na jednorozměrnou a vícerozměrnou metodu a spider analýzu.

Druhá kapitola zahrnuje charakteristiku vybraného podniku, ve kterém byla provedena finanční analýza a její způsob hodnocení výkonnosti. Název analyzovaného obchodního podniku je DT – Výhybkárna a strojírna, a. s. a zabývá se výrobou výhybkových konstrukcí pro železniční a tramvajové tratě. Praktická část se zaměřuje na horizontální a vertikální analýzu rozvahy a výkazu zisku a ztráty. Dále je provedena analýza rozdílového ukazatele čistý pracovní kapitál, analýza jednotlivých druhů paralelní soustavy poměrových ukazatelů podniku a analýza bonitních a bankrotních modelů za sledované období od roku 2015 do roku 2018. V další podkapitole praktické části je uskutečněno mezipodnikové srovnání, pro které byl

vybrán dle stanovených kritérií příslušný konkurent. Toto srovnání je uděláno pomocí spider analýzy a vícerozměrné bodovací metody.

Třetí kapitola shrnuje dosažené výsledky na jejichž základě jsou vytvořeny návrhy a doporučení případného zlepšení pro analyzovaný podnik.

1 Teoreticko-metodologická východiska zhodnocení výkonnosti podniku

V této části jsou vymezena metodologická východiska a také definice základních pojmů, které se týkají dané problematiky, v první řadě informace o finanční analýze. Dále jsou popsány přístupy v měření výkonnosti podniku, a to především tradiční přístup. V další části je uvedeno mezipodnikové srovnání a s tím související pojmy.

1.1 Definování základních pojmů

Definovány jsou základní pojmy, které se dotýkají řešené problematiky. Jedná se o finanční analýzu a její zdroje informací, uživatele finanční analýzy a výkonnost podniku.

1.1.1 Finanční analýza a její zdroje informací

Finanční analýza nám poskytuje informace o souhrnném zhodnocení finanční situace podniku, jestli je ziskový, má žádoucí kapitálovou strukturu, zda je schopen platit včas své závazky vůči jiným subjektům a také jestli využívá efektivně svoje aktiva. Finanční analýza je také důležitou součástí finančního řízení podniku, a to z toho důvodu, že působí jako zpětná informace, čeho podnik v různých oblastech dosáhl nebo naopak. Důležité je vědět, pro koho je finanční analýza podniku zpracovávána, a to, protože každá skupina požaduje jiné informace. Majitele podniku zajímá návratnost jejich finančních prostředků a potenciální investory zajímá finanční zdraví podniku.

Hlavními zdroji dat pro finanční analýzu jsou účetní výkazy – rozvaha, výkaz zisku a ztráty a přehled o peněžních tocích podniku. Dále také přehled o změnách vlastního kapitálu a příloha účetní závěrky.

- a) **Rozvaha** – rozvaha nebo také bilance nám podává přehled o finanční struktuře podniku. Strana aktiv nám udává přehled o struktuře a výši majetku a strana pasiv nám právě říká o způsobu financování tohoto daného majetku.
- b) **Výkaz zisku a ztráty** – v tomto výkazu se zobrazuje tvorba výsledku hospodaření za aktuální účetní období,¹ který lze vyjádřit pomocí rovnice (1.1).
„Výsledek hospodaření (VH) podniku je rozdíl mezi celkovými výnosy celkovými náklady:

¹ Srov. KNÁPKOVÁ, Adriana, Drahomíra PAVELKOVÁ, Daniel REMEŠ a Karel ŠTEKER. *Finanční analýza: komplexní průvodce s příklady*, s. 17-21.

$$\text{výnosy} - \text{náklady} = \text{výsledek hospodaření (+ zisk, - ztráta)}^{2} \quad (1.1)$$

Výnosy, náklady a výsledek hospodaření představují obsah již zmíněného účetního výkazu zisku a ztráty a ten může být sestaven v druhovém nebo účelovém členění.³

- c) **Přehled o peněžních tocích** – tento výkaz podává jak pro vnitřní, tak i pro vnější uživatele účetních výkazů informace o tom, ve kterých činnostech podniku se peněžní toky generují a ve kterých se naopak ztrácejí. Z tohoto důvodu lze do budoucna odhadnout peněžní situaci podniku. Peněžní toky rozdělujeme z provozní, finanční a investiční činnosti. Peněžní toky z provozní činnosti můžeme vypočítat dvěma metodami, a to metodou přímou a nepřímou.⁴

1.1.2 Uživatelé finanční analýzy

Předmětem zájmu několika subjektů, kteří jsou v kontaktu s podnikem, jsou informace o finanční situaci daného podniku. Finanční analýza je důležitá jednak pro akcionáře, věřitele a další externí uživatele a jednak také pro manažery podniku. Finanční analýzu můžeme rozdělit do dvou oblastí, a to dle toho, kdo ji potřebuje a kdo provádí:

- a) **Externí finanční analýza** – je pomůckou ke ztvárnění účetních výkazů, které jsou zveřejňovány a také podle kterých je posuzována finanční důvěryhodnost určitého podniku externími uživateli. Externí analýza vychází z účetních a finančních informací a s dalších veřejně dostupných zdrojů. Podle toho, jaké úrovni finančního zdraví podnik dosáhne, bude pro okolí znamenat, jaké má podnik perspektivy do budoucna a na rozvoj v následujících letech. K externím uživatelům řadíme investory, stát, konkurenty, banky a jiné věřitele. Dále také obchodní partnery, jako jsou dodavatelé a odběratelé.⁵

Investory rozumíme buď akcionáři nebo vlastníci a řadíme je mezi primární uživatele finančních a účetních informací, které jsou součástí finančních výkazů podniku. Akcionáři či vlastníci vkládají do podniku kapitál. Dále investorům finanční informace o daném podniku slouží k investičnímu (použití informací pro rozhodování o budoucích

² KNÁPKOVÁ, Adriana, Drahomíra PAVELKOVÁ, Daniel REMEŠ a Karel ŠTEKER. *Finanční analýza: komplexní průvodce s příklady*, s. 40-41.

³ Srov. tamtéž.

⁴ Srov. HINKE, Jana, Dana BÁRKOVÁ a Zdeněk HRUŠKA. *Účetnictví 2: pokročilé aplikace*, s. 156-157.

⁵ Srov. HOLEČKOVÁ, Jaroslava. *Finanční analýza firmy*, s. 13.

investicích) a kontrolnímu (uplatňují je akcionáři vůči manažerům podniku, jejíž akcie vlastní) hledisku.

Konkurenti se zajímají o finanční informace celého odvětví nebo podobných podniků, aby je mohli srovnávat s jejich výsledky hospodaření. Jedná se především například o rentabilitu, ziskovou marži, obratovost, cenovou politiku, hodnotu a výši zásob a také o jejich investiční aktivitu.

Banky a jiní věřitelé chtějí znát co nejvíce informací o finanční situaci potenciálního dlužníka, aby se mohli rozhodnout, zda poskytnout úvěr, především v jaké výši a za jakých podmínek. Ještě, než banka poskytne dlužníkovi úvěr, posuzuje jeho bonitu. Hodnocení bonity se uskutečňuje analýzou finančního hospodaření podniku.

Obchodními partnery, jak už bylo výše zmíněno, jsou dodavatelé (obchodní věřitelé) a odběratelé (zákazníci). Dodavatelům jde především o to, zda bude podnik schopen platit své závazky včas. Jde jim hlavně o krátkodobou prosperitu. Odběratelům jde zejména o dlouhodobý obchodní vztah. Potřebují mít jistotu, že dodavatelský podnik zvládne dodržet své závazky.

Stát a jeho orgány se starají o finanční a účetní data, a to z důvodů kontroly plnění daňových povinností, kontroly podniků se státní majetkovou účastí, pro statistiku, rozdělování finanční výpomoci podnikům a také kvůli získání přehledu o finančním stavu podniků se státní zakázkou. Stát a jeho orgány potřebují informace pro vyjádření hospodářské politiky státu vůči podnikatelské oblasti.⁶

- b) **Interní finanční analýza** – konají jí podnikové útvary, povolané nebo přizvané osoby jako například auditor, ratingová agentura. Těmto osobám jsou dostupné všechny potřebné interní informace, údaje finančního, manažerského nebo vnitropodnikového účetnictví, statistiky, informace z podnikových kalkulací a podobně. K interním uživatelům spadají manažeři, zaměstnanci a odbory.⁷

Manažeři (podnikový management) využívají informace, které jsou poskytovány finančním účetnictvím, které je podkladem pro finanční analýzu, a to v první řadě pro dlouhodobé strategické i operativní finanční řízení podniku. Výše zmíněné informace umožňují tvorbu zpětné vazby mezi řídicím rozhodnutím a jeho praktickým důsledkem.

Zaměstnanci mají přirozený zájem na hospodářské a finanční stabilitě, prosperitě svého podniku, protože jim jde o udržení pracovních míst a o zachování mzdových podmínek.

⁶ Srov. HOLEČKOVÁ, Jaroslava. *Finanční analýza firmy*, s. 14-17.

⁷ Srov. tamtéž, s. 13-14.

Je pro ně důležitá jistota zaměstnání, zajímají se o mzdové a sociální výhledy. Zaměstnanci uplatňují vliv na řízení podniku pomocí odborových organizací.⁸

1.1.3 Výkonnost podniku

Pojem výkonnost podniku lze nejobecněji použít ve spojení s vymezením samotné podstaty existence podniku v jeho tržním prostředí, úspěšnosti a způsobilosti přežít v budoucnosti. Jednou z hlavních otázek řízení výkonnosti podniku je otázka kritérií měření výkonnosti.⁹

Měření výkonnosti podniku nebo také přínosu z jeho existence v sobě zahrnuje dvě otázky:

- Jak měřit vstupy a výstupy do podnikatelského procesu a jakým způsobem je mezi sebou porovnávat?
- Pro jaký subjekt měřit výkonnost podniku? Kdo a z jakého důvodu požaduje vědět informaci o úspěšnosti organizace, přesněji řečeno, kdo je s podnikem zájmově propojen a jaké má cíle?

Vstupy a výstupy je možné měřit v naturálním nebo v peněžním vyjádření.¹⁰

1.2 Přístupy v měření výkonnosti podniku

Je důležité, aby si každý podnik byl schopen zajistit svou konkurenceschopnost pomocí nepřetržitého analyzování svého individuálního konkurenčního souhrnu schopností (ambicí) a výkonnosti a také analyzování svých soupeřů, kteří účinkují na daném trhu. Objektem ekonomické analýzy je tedy celková výkonnost podniku a musí do ní být zahrnuta fundamentální a technická ekonomická analýza.¹¹

1.2.1 Tradiční přístup

Výpočet finanční výkonnosti u tradičních ukazatelů je podstatou každé finanční analýzy. Tyto výpočty vykazují dostatečnou vypovídací způsobilost vzhledem ke skutečné ekonomické situaci podniku a je možné je vyjádřit v jednotkách měny, procenta, času nebo je lze vyjádřit i jako bezrozměrné. Tradiční ukazatele lze dělit na stavové, též absolutní a rozdílové ukazatele, poměrové ukazatele, pyramidový rozklad, souhrnné ukazatele.¹²

⁸ Srov. HOLEČKOVÁ, Jaroslava. *Finanční analýza firmy*, s. 16-17.

⁹ Srov. FÍBROVÁ, Jana, Libuše ŠOLJAKOVÁ. *Hodnotové nástroje řízení a měření výkonnosti podniku*, s. 7-9.

¹⁰ Srov. tamtéž, s. 14.

¹¹ Srov. MARINIČ, Pavel. *Hodnotový management ve finančním řízení*, s. 75.

¹² Srov. ŠULÁK, Milan, Emil, VACÍK. *Měření výkonnosti firem*, s. 12.

1.2.2 Moderní přístup

Moderní přístup je preferován především vlastníky a investory a upíná se na měření výkonnosti podniku z hlediska zesílení jeho hodnoty. Moderní přístup obsahuje tyto ukazatele:

- a) EVA,
- b) MVA.

Ad a) Ukazatel EVA

Každý podnik má za cíl zvyšovat hodnoty pro vlastníky. Ukazatel EVA neboli ekonomicky přidaná hodnota, má za úkol měřit ekonomický, nikoli účetní zisk, a proto je považován za nejlepší nástroj pro měření výše zmíněné hodnoty. Ukazatel EVA můžeme vypočítat jako rozdíl mezi náklady kapitálu a výnosy kapitálu. Aby byl tento ukazatel využit správně, musí se použít od shora dolů v podnikové hierarchii. Ukazatel EVA se může upotřebit jednak pro vyčíslení ekonomického významu jak celého podniku, tak i jeho jednotlivých úseků (divizí) anebo také ho lze užít i jako určitou motivaci pro manažery podniku. Ale je nezbytné zajistit motivaci i u řadových zaměstnanců, a to z důvodu, aby jednali v souladu se zájmy vlastníků. EVA slouží ke zlepšení výsledků jednotlivých divizí a může tak odměňovat manažery za jejich zlepšení. Bude-li hodnota vypočteného ukazatele EVA vyšší, bude tím vyšší i přínos pro vlastníky. Jestliže vypočtená hodnota ukazatele EVA vyjde kladně, tak došlo k tvorbě nové hodnoty a pokud je EVA záporný, tak dochází k úbytku hodnoty podniku. Bude-li ukazatel EVA vykazovat nízkou hodnotu nebo zápornou, můžeme ji navýšit tak, že zvýšíme čistý provozní zisk nebo snížíme náklady kapitálu spolu s investovaným kapitálem (ten nepřispívá k růstu hodnoty).¹³

„Formální zápis ukazatele EVA je dle vzorce (1.2):

$$EVA = NOPAT - C \cdot WACC^{14}, \quad (1.2)$$

kde *NOPAT* je provozní výsledek hospodaření po zdanění, *C* je investovaný kapitál a *WACC* jsou průměrné náklady kapitálu.¹⁵

¹³ Srov. KUBÍČKOVÁ, Dana, Irena, JINDŘICHOVSKÁ. *Finanční analýza a hodnocení výkonnosti firem*, s. 303.

¹⁴ KISLINGEROVÁ, Eva, Jiří, HNILICA. *Finanční analýza – krok za krokem*, s. 37.

¹⁵ Srov. tamtéž.

Ad b) Ukazatel MVA

Ukazatel MVA (Market Value Added), do českého jazyka – tržní přidaná hodnota, je definován jako rozdíl mezi tržním ocenění podniku a účetní hodnotou investovaného kapitálu na akcii. Výpočet tohoto ukazatele lze vyjádřit rovnicí (1.3):

$$\text{MVA} = \text{Tržní hodnota} - \text{Investovaný kapitál.} \quad (1.3)$$

Tržní hodnota je ovlivněna očekáváním investorů a s tím související budoucností podniku. Tak jak je tomu u ukazatele EVA, cílem akcionářů je dosáhnout co nejvyšší hodnoty MVA. Ale ukazatel MVA nemůžeme zvýšit prostým navýšením investovaného kapitálu, i když zvýší hodnotu podniku. Ukazatel MVA lze zvýšit v případě, když investovaný kapitál přináší větší zisk než náklady na něj. Ke zvýšení MVA lze dojít snížením hodnoty vloženého kapitálu, který se například pojí v nepotřebném majetku, v případě, že ponecháme tržní hodnotu podniku. Dále může ke zvýšení ukazatele MVA vést růst tržní hodnoty podniku, když ponecháme stávající výši investovaného kapitálu. K nedostatkům ukazatele MVA lze zařadit, že nedává najevo jestli získaná hodnota je postačující vzhledem k očekávání investorů nebo také, že pokaždé není jasné a měřitelné jakých manažer docílil výsledků a situací, které nemohly být nijak manažerem ovlivněny. Vztah, který vyplývá mezi těmito ukazateli je takový, že tržní hodnota vystihuje nynější hodnotu budoucích hodnot ukazatele EVA (ekonomicky přidaná hodnota), tzn. aby bylo docíleno co nejvyšší hodnoty přidané trhem, tak podnik musí dlouhodobě dosahovat kladných výsledků právě i u ukazatele EVA.¹⁶

1.2.3 Komplexní přístup

Přestože tomu tak je u přístupů tradičního a moderního, postupy komplexního přístupu nespočívají pouze na analýze finanční výkonnosti firmy. Komplexní přístup se navíc snaží zkoumat jaké strategické faktory a hybné síly působí na výkonnost daného podniku a poskytuje tak informace o jeho výsledcích a chování. Metody patřící do komplexního přístupu jsou:

- a) metoda BSC,
- b) metoda EFQM.¹⁷

¹⁶ Srov. KNÁPKOVÁ, Adriana, Drahomíra PAVELKOVÁ, Daniel REMEŠ a Karel ŠTEKER. *Finanční analýza: komplexní průvodce s příklady*, s. 175-176.

¹⁷ Srov. ŠULÁK, Milan, Emil, VACÍK. *Měření výkonnosti firem*, s. 11.

Ad a) Metoda BSC

Metoda BSC neboli Balanced Scorecard spadá mezi neznámější a nejpropracovanější metody v oblasti výkonnosti podniku. BSC byla vytvořena na počátku 90. let 20. století americkým profesorem a konzultantem Robertem S. Kaplanem ve spolupráci s Davidem P. Nortonem. Tato metoda se soustředí, aby výkonnost byla zasazena do veškerého systému řízení podnikové výkonnosti.¹⁸

Metoda BSC má pomoci zhodnotit odlišná hlediska činnosti podniku a také propojuje se strategií veškeré aktivity podniku. Vize a strategie podniku tato metoda převádí do tzv. souboru měřítek výkonnosti, který představuje rámec pro posuzování jejich jakosti a ke znázornění určité strategie. Metoda se vztahuje k cílům a kontroluje výkonnost podniku ze čtyř perspektiv. Jedná se o tyto perspektivy:

- Finanční perspektiva – zde směřují cíle a ukazatele ostatních perspektiv. Formulujeme si finanční cíle, které definují finanční výkonnost očekávanou od podnikové strategie a slouží spolu s finančními ukazateli k hodnocení cílů a ukazatelů ostatních perspektiv. Mezi finanční ukazatele patří například celková aktivita, cash flow, výnosnost kapitálu, obchodní marže, tržní hodnota podniku atd.
- Zákaznická perspektiva – musí dát jasnou představu o cílových zákaznících a segmentech trhu. Podnik musí umět rozeznat, co zákazníci skutečně oceňují. Zaobírá se otázkou, které potřeby zákazníka musí podnik uspokojit, aby dosáhl svých nejvyšších cílů.
- Perspektiva interních podnikových procesů – zaobírá se otázkou, v jakých postupech je povinností podniku vynikat, aby byl schopný uspokojit potřeby svých majitelů a zákazníků.
- Perspektiva učení se a růstu – zabývá se otázkou, jak se musí podnik spolu se svými pracovníky učit a inovativně chovat, aby dosáhl svojí vize co nejúspěšněji.¹⁹

Ad b) Model EFQM

Zkratka modelu EFQM znamená European Foundation for Quality Management a jde o neziskovou organizaci, která vznikla za účelem zlepšení konkurenceschopnosti veškerých

¹⁸ Srov. WAGNER, Jaroslav. *Měření výkonnosti*, s. 230.

¹⁹ Srov. BARTOŇKOVÁ, Hana. *Firemní vzdělávání*, s. 41-45.

evropských organizací. Vytvořila se spojením 14 nejvýznamnějších organizací, jako například Volkswagen, Nestlé, Bosch atd., za účelem spojit své odborné zkušenosti, aby vytvořily model manažerských úspěšností. Tento model byl postupně upravován a jeho konečná verze byla prezentována v roce 2013. Model je považován za nepropracovanější praktický nástroj řízení podniku a má sloužit pro sebehodnocení, jako příručka pro zlepšování. Můžeme také říct, že se jedná o manažerský nástroj, který je podnikem používán pro systematické a nepřetržité přezkoumávání kvality. Kvalita je přezkoumávána od vedení podniku až po jeho ekonomické výsledky.²⁰

Model EFQM je založen na 9 základních kritériích, která jsou členěna na dalších 32 dílčích kritériích a princip modelu je zakládán v sebehodnocení podniku. Prvních 5 kritériích jsou nazývány jako nástroje a prostředky, a to z důvodu, že představují návod, jak dosáhnout mimořádných výsledků, které jsou následně potom posuzovány ve zbylých 4 kritériích s názvem výsledky. Jednotlivým kritériím přiřazujeme body během hodnocení.²¹

Můžeme také říct, že EFQM model slouží k nalézání kritériích (oblastí) pro zlepšování podniku a pro lepší využití jeho silných stránek. Výsledky, kterých dosáhneme, podléhají opakovanému přezkoumávání z ohledu na jejich přiměřenost a efektivnost.²²

1.3 Tradiční ukazatele měření výkonnosti podniku

Mezi nejběžnější typy ukazatelů, které se pomocí tradičního přístupu používají při měření finanční výkonnosti podniku, patří absolutní a rozdílové ukazatele. Absolutní ukazatele jsou nejvíce využívány při základních analýzách trendů vývoje, jde tedy o horizontální a vertikální analýzu. Na těchto analýzách jsou postaveny následné rozbory účetních výkazů. Dále nám zmíněné analýzy vysvětlují účetní výkazy jako pohlížení na uvádění původních účetních údajů ve zcela nových souvislostech. Pojednává o absolutních analýzách účetních výkazů a slouží také jako první informace o hospodaření podniku. Kladou důraz na problémové oblasti, které potřebují podrobnější přezkoumání.²³

1.3.1 Absolutní ukazatele

Horizontální analýza nebo také analýza vývojových trendů, popisuje změny stavových ukazatelů v čase. Vystihuje změnu dané položky v procentech nebo s využitím indexu

²⁰ Srov. VÁCHAL, Jan, Marek VOCHOZKA a kol. *Podnikové řízení*, s. 514.

²¹ Srov. MARINIČ, Pavel. *Plánování a tvorba hodnoty firmy*, s. 133-134.

²² Srov. PAVELKOVÁ, Drahomíra, Adriana, KNÁPKOVÁ. *Výkonnost podniku z pohledu finančního manažera*, s. 202.

²³ Srov. PEŠKOVÁ, Radka, Irena, JINDŘICHOVSKÁ. *Finanční analýza*, s. 53.

(řetězového nebo bazického). Jednotlivé položky výkazů se časově porovnávají po řádcích, tedy horizontálně, proto se mluví o horizontální analýze absolutních ukazatelů. Cílem této analýzy je změřit pohyby a intenzitu jednotlivých veličin, a to buď absolutně nebo relativně. Finanční účetní výkazy obsahují informace, které se týkají jak běžného roku, tak i z předcházejících let. Důležité je mít k dispozici záznamy za alespoň dvě po sobě jdoucí období. Horizontální analýza hledá odpověď na dvě základní otázky, a to o jakou sumu se změnila příslušná položka v čase (absolutní změna) nebo o kolik % se tato daná položka změnila v čase. Absolutní výše změny se vypočte jako rozdíl hodnot dvou po sobě jdoucích let (1.4) a procentní změna se vypočte jako absolutní změna, která je v poměru k hodnotě výchozího roku (1.5).

$$\text{Absolutní změna} = \text{hodnota}_t - \text{hodnota}_{t-1} \quad (1.4)$$

$$\text{Procentní změna} = \frac{\text{absolutní změna}}{\text{hodnota}_{t-1}} \cdot 100 (\%) \quad (1.5)$$

Mimo procentní změny lze změnu vyjádřit i řetězovým nebo bazickým indexem. Bazické indexy mají za úkol porovnávat hodnoty daného ukazatele v jednotlivých obdobích s hodnotou téhož ukazatele ve stále stejném zvoleném období, které je taktéž základem pro srovnání. Řetězové indexy mají srovnávat hodnoty daného ukazatele v jednotlivých obdobích s hodnotou téhož ukazatele v předešlém období. Horizontální analýza rozvahy stanovuje indexy meziročních změn agregovaných položek a v rámci horizontální analýzy výkazu zisku a ztráty dochází ke stanovení indexu meziročních změn hlavních položek výnosů a nákladů.

Vertikální analýza nebo také strukturální analýza se zakládá na tom, že se na dílčí položky účetních výkazů pohlíží jako k nějaké veličině. Je zjišťován procentní podíl jednotlivých položek účetních výkazů na zvoleném základu. Při vertikální analýze rozvahy jsou položky výkazu vyjádřeny jako procento z celkových aktiv, resp. z celkových pasiv neboli z bilanční sumy. Ve výkazu zisku a ztráty se za základ pro procentní vyjádření dané položky považuje velikost celkových výnosů nebo tržeb. Díky této technice může podnik zkoumat relativní strukturu jednotlivých aktiv a pasiv a roli všech činitelů na tvorbě zisku. Při vertikální analýze se pracuje s účetními výkazy v jednotlivých letech odshora dolů, a ne napříč jednotlivými lety.²⁴

²⁴ Srov. HOLEČKOVÁ, Jaroslava. *Finanční analýza firmy*, s. 43-44.

1.3.2 Rozdílové ukazatele

Mimo horizontálního a vertikálního rozboru za absolutní ukazatele můžeme považovat i tzv. rozdílové ukazatele. Tyto ukazatele získáme jako rozdíl dvou absolutních ukazatelů a někdy jsou označovány jako finanční fondy. Mezi nejčastěji používané fondy ve finanční analýze zahrnujeme:

- a) čistý pracovní kapitál (ČPK),
- b) čisté pohotové prostředky (ČPP),
- c) čisté peněžně pohledávkové finanční fondy.

Ad a) Čistý pracovní kapitál

Je rozdílový ukazatel, který se vypočítá jako rozdíl mezi oběžnými aktivy a krátkodobými závazky. Pracovní kapitál představuje oběžná aktiva očištěná o ty závazky, které budeme muset v nejbližší době (do jednoho roku) uhradit. Čistý pracovní kapitál můžeme také vyjádřit jako část oběžných aktiv, která je financována dlouhodobými zdroji, jde o dlouhodobé závazky, dlouhodobé bankovní úvěry a vlastní kapitál podniku. Slovo „čistý“ znamená, že kapitál je finančně očištěn od břemene brzké úhrady krátkodobého cizího kapitálu. Když je čistý pracovní kapitál vyšší, tím větší by měla být schopnost podniku hradit své finanční závazky, při dostatečné likvidnosti jeho složek. V případě, že je tento ukazatel záporný, jedná se o tzv. nekrytý dluh. Vyjadřuje se pomocí rovnice (1.6):

$$\text{ČPK} = \text{oběžná aktiva} - \text{krátkodobá pasiva (dluhy)}. \quad (1.6)$$

Ad b) Čisté pohotové prostředky

Počítají se jako rozdíl mezi pohotovými peněžními prostředky a okamžitě splatnými závazky. Pohotové peněžní prostředky jsou peníze v hotovosti a na běžných účtech. Rovnice pak tedy vypadá následovně (1.7):

$$\text{ČPP} = \text{pohotové peněžní prostředky} - \text{okamžitě splatné závazky}. \quad (1.7)^{25}$$

Ad c) Čistý peněžně pohledávkový fond

Jedná se o modifikaci čistého pracovního kapitálu a pro jeho výpočet se z oběžných aktiv vyřadí zásoby, která jsou považována jako nejméně likvidní položka. Dalšími vyřazenými

²⁵ Srov. HOLEČKOVÁ, Jaroslava. *Finanční analýza firmy*, s. 45-47.

položkami jsou dlouhodobé pohledávky a nedobytné pohledávky, a i další aktiva, které vykazují nízký stupeň likvidity. Vyjadřuje se vztahem (1.8):

$$\text{Čistý peněžně pohledávkový fond} = \text{čistý pracovní kapitál} - \text{zásoby.} \quad (1.8)^{26}$$

1.3.3 Paralelní soustava poměrových ukazatelů

Mezi nejčastěji používaný rozborový postup k účetním výkazům jsou poměrové ukazatele. Tyto jednotlivé poměrové ukazatele se počítají jako poměr jedné, nebo vícero účetních položek účetních výkazů k jiné položce, nebo k jejich skupině. Mezi obvyklé členění poměrových ukazatelů v praxi je podle jejich zaměření. Poměrové ukazatele rozlišujeme následovně:

- a) ukazatele likvidity,
- b) ukazatele rentability,
- c) ukazatele zadluženosti,
- d) ukazatele aktivity,
- e) ukazatele tržní hodnoty,
- f) ukazatele cash flow.

Ad a) Ukazatele likvidity

Nedostatek likvidity může vést k neschopnosti podniku využívat svoji ziskovost, která se mu během jeho podnikatelské činnosti naskytne. Anebo podnik nebude schopný dostát svých krátkodobých závazků a tato vzniklá situace by vedla k platební neschopnosti nebo také dokonce i k bankrotu. Pro podnik není vysoká likvidita dobrá, a to z důvodu, že peníze jsou vázány v aktivech, které nepracují ve prospěch jejich zhodnocování a dochází tak ke snižování rentability. Z toho plyne, že si podnik musí svoji likviditu hlídat. Vyvážená likvidita má za následek jak zhodnocování peněz, tak i schopnost dodržet svých závazků. Ukazatele likvidity lze rozdělit na:

- 1) ukazatel běžné likvidity,
- 2) ukazatel pohotovosti likvidity,
- 3) ukazatel okamžité likvidity.

²⁶ Srov. KUBÍČKOVÁ, Dana, Irena, JINDŘICHOVSKÁ. *Finanční analýza a hodnocení výkonnosti firem*, s. 104.

Ad 1) Ukazatel běžné likvidity

Ukazatel běžné likvidity se rovněž nazývá likvidita 3. stupně. Tento ukazatel naznačuje, kolikrát pokrývají oběžná aktiva krátkodobé závazky podniku. Vypovídá o tom, jak by byl podnik schopný uspokojit své věřitele v případě, kdyby proměnil všechna oběžná aktiva na hotovost v daném okamžiku. Čím je vyšší hodnota tohoto ukazatele, tím dochází k pravděpodobnějšímu zachování platební schopnosti podniku. Pro běžnou likviditu platí, aby byla v optimální výši, a že hodnoty čitatele jsou k hodnotě jmenovatele v rozmezí od 1,5 do 2,5. Ukazatel se vyjadřuje dle vztahu (1.9):

$$\text{Běžná likvidita} = \frac{\text{oběžná aktiva}}{\text{krátkodobé závazky}} \quad (1.9)$$

Ad 2) Ukazatel pohotové likvidity

Označována též jako likvidita 2. stupně. Pro pohotovou likviditu platí, že by se čítel měl shodovat s jmenovatelem. Doporučená hodnota je tedy v rozmezí od 1 do 1,5. Vyšší hodnota ukazatele bývá příznivější pro věřitele. Nadměrná výše nepříznivě ovlivňuje celkovou výnosnost vložených prostředků a také vede k neproduktivnímu využívání vložených prostředků do podniku. Ukazatel se vyjadřuje dle vztahu (1.10):

$$\text{Pohotová likvidita} = \frac{(\text{oběžná aktiva} - \text{zásoby})}{\text{krátkodobé závazky}} \quad (1.10)$$

Ad 3) Ukazatel okamžité likvidity

Též označována jako likvidita 1. stupně a představuje nejužší vymezení likvidity. Pohotové platební prostředky jsou peníze na běžném účtu, v pokladně či na jiných účtech nebo volně obchodovatelné cenné papíry. Doporučená hodnota pro tento ukazatel je od 0,2 do 0,5. Dále je doporučena podrobnější analýza krátkodobých zdrojů financování. Ukazatel se vyjadřuje dle vztahu (1.11):

$$\text{Okamžitá likvidita} = \frac{\text{pohotové platební prostředky}}{\text{krátkodobé závazky}} \quad (1.11)^{27}$$

²⁷ Srov. RŮČKOVÁ, Petra. *Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi*, s. 56-60.

Ad b) Ukazatele rentability

Rentabilita se někdy může značit jako měřítko schopnosti podniku vytvářet nové zdroje a zároveň dosahovat zisku za využití investovaného kapitálu. Nejčastěji se u tohoto ukazatele vychází ze dvou základních účetních ukazatelů, kterými jsou výkaz zisku a ztráty a rozvaha. Obecně slouží ukazatel rentability k hodnocení celkové efektivnosti určité činnosti a je vyjadřován poměrem zisku k částce vloženého kapitálu. Nejčastěji se ke zjišťování rentability používají tyto ukazatele:

- 1) rentabilita celkového vloženého kapitálu,
- 2) rentabilita vlastního kapitálu,
- 3) rentabilita aktiv,
- 4) rentabilita tržeb.

Ad 1) Rentabilita celkového vloženého kapitálu (ROCE)

V případě využití rentability celkového vloženého kapitálu může podnik zjišťovat efektivnost hospodaření. Dále nám vyjadřuje míru zhodnocení veškerých aktiv podniku, které jsou financovány dlouhodobým vlastním i cizím kapitálem. Ukazatel ROCE lze vypočítat pomocí vzorce (1.12):

$$\text{ROCE} = \frac{\text{zisk}}{(\text{dlouhodobé dluhy} + \text{vlastní kapitál})}, \quad (1.12)$$

Ad 2) Rentabilita vlastního kapitálu (ROE)

Měřením ROE lze vyjádřit výnosnost kapitálu vloženého vlastníky či akcionáři podniku. Jedná se o ukazatel, díky němuž mohou investoři zjistit, zda je jejich kapitál reprodukován s intenzitou, která odpovídá riziku investice. Růst ukazatele ROE může znamenat například snížení podílu vlastního kapitálu, zlepšení hospodářského výsledku nebo pokles úročení cizího kapitálu. Ukazatel se vyjadřuje podle vztahu (1.13):

$$\text{ROE} = \frac{\text{EAT}}{\text{vlastní kapitál}}, \quad (1.13)$$

Ad 3) Rentabilita aktiv (ROA)

ROA vyjadřujeme celkovou efektivnost podniku, jeho výdělečnou schopnost nebo také i produkční sílu. Vyjadřuje se dle vztahu (1.14),

$$ROA = \frac{\text{zisk}}{\text{celkový vložený kapitál}} \quad (1.14)^{28}$$

Ad 4) Rentabilita tržeb (ROS)

Ukazatel rentabilita tržeb se využívá proto, aby podnik dosahoval zisku při určité úrovni tržeb. Tedy kolik čistého zisku dokáže podnik vytvořit na 1 korunu tržeb. Ukazatel je také popisován jako ziskové rozpětí sloužící k vyjádření ziskové marže. Ukazatel ROS nemá žádné doporučené hodnoty, proto dochází v praxi ke výskytům rozdílů mezi jednotlivými odvětvími. Rentabilitu tržeb lze vypočítat pomocí vzorce (1.15):

$$ROS = \frac{EAT}{\text{Tržby}} \quad (1.15)^{29}$$

Ad c) Ukazatele zadluženosti

Zadluženost podniku vystihuje skutečnost, že k financování aktiv ve své činnosti používá podnik cizí zdroje (dluh). V praxi u velkých podniků nepřichází v úvahu, že by podnik financoval všechna svá aktiva pouze z vlastního nebo cizího kapitálu. Použití čistě vlastního kapitálu k financování vede ke snížení celkové výnosnosti vloženého kapitálu. Podstatou této analýzy je nalézt optimální poměr mezi vlastním a cizím kapitálem. Ukazatele zadluženosti porovnávají rozvahové položky a podle nich zjistí, v jakém rozsahu jsou aktiva podniku financována cizími zdroji.³⁰

Pro výpočet zadluženosti nejčastěji slouží tyto ukazatelé:

- 1) ukazatel celkové zadluženosti,
- 2) podíl vlastního kapitálu na aktivech,
- 3) míra zadluženosti,
- 4) úrokové krytí,
- 5) úrokové zatížení.

Ad 1) Ukazatel celkové zadluženosti

Celková zadluženost je hlavním ukazatelem pro výpočet zadluženosti. Doporučená hodnota tohoto ukazatele je 30 až 60 %. Při hodnocení je důležité sledovat odvětví, ve kterém

²⁸ Srov. RŮČKOVÁ, Petra. *Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi*, s. 60-63.

²⁹ Srov. HOBZA, Vladimír a kol. *Manažerská ekonomika*, s. 59.

³⁰ Srov. RŮČKOVÁ, Petra. *Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi*, s. 67.

se podnik nachází a také jeho schopnost splácet úroky. Ukazatel celkové zadluženosti zjistíme dle vzorce (1.16):

$$\text{Celková zadluženost} = \frac{\text{cizí zdroje}}{\text{aktiva celkem}} \quad (1.16)^{31}$$

Ad 2) Podíl vlastního kapitálu na aktivech

Podíl vlastního kapitálu na aktivech (koeficient samofinancování) vyjadřuje proporcii, ve které jsou aktiva podniku financována penězi akcionářů. Tento ukazatel umožňuje hodnotit celkovou finanční situaci podniku. Vzorec pro podíl vlastního kapitálu na aktivech (1.17):

$$\text{Podíl vlastního kapitálu na aktivech} = \frac{\text{vlastní kapitál}}{\text{celková aktiva}} \quad (1.17)^{32}$$

Ad 3) Míra zadluženosti

Míra zadluženosti poměří cizí a vlastní zdroje. Tento ukazatel je zejména využíván bankovními institucemi z důvodu rozhodnutí o poskytnutí nového úvěru. Ukazatel míry zadluženosti naznačuje ohrožení nároků jednotlivých věřitelů a případně také naznačuje, v jaké míře je toto ohrožení. Míra zadluženosti by měla být v rozmezí od 80 % do 120 %. Pro výpočet míry zadluženosti se používá vzorec (1.18):

$$\text{Míra zadluženosti} = \frac{\text{cizí zdroje}}{\text{vlastní kapitál}} \quad (1.18)^{33}$$

Ad 4) Úrokové krytí

Tento ukazatel nám udává, kolikrát je zisk vyšší než úroky. Úrokové krytí naznačuje, jak velký je bezpečnostní polštář pro věřitele. Ukazatel se vypočítá pomocí vzorce (1.19):

$$\text{Úrokové krytí} = \frac{\text{EBIT}}{\text{nákladové úroky}} \quad (1.19)^{34}$$

³¹ Srov. KNÁPKOVÁ, Adriana, Drahomíra PAVELKOVÁ, Daniel REMEŠ a Karel ŠTEKER. *Finanční analýza: komplexní průvodce s příklady*, s. 88.

³² Srov. RŮČKOVÁ, Petra. *Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi*, s. 68.

³³ Srov. KNÁPKOVÁ, Adriana, Drahomíra PAVELKOVÁ, Daniel REMEŠ a Karel ŠTEKER. *Finanční analýza: komplexní průvodce s příklady*, s. 89.

³⁴ Srov. RŮČKOVÁ, Petra. *Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi*, s. 68.

Ad 5) Úrokové zatížení

Úrokové zatížení je převrácenou hodnotou úrokového krytí. Ukazatel vyjadřuje, kolik celkového vytvořeného efektu odčerpávají úroky. V případě, že má podnik dlouhodobě nízké úrokové zatížení, může zvýšit podíl financování aktiv cizími zdroji. Vzorec pro výpočet úrokového zatížení (1.20):

$$\text{Úrokové zatížení} = \frac{\text{úroky}}{\text{EBIT}}. \quad (1.20)^{35}$$

Ad d) Ukazatele aktivity

Ukazatele aktivity vyjadřují, jak je podnik schopný využívat investované finanční prostředky a vázanost veškerých složek kapitálu jak v aktivech, tak i v pasivech. Tyto ukazatele vyjadřují počet obrátek jednotlivých složek zdrojů nebo aktiv nebo doby obratu. Analýzou ukazatelů aktivity můžeme zjistit, jak hospodaříme s aktivy a jaký má vliv toto hospodaření na výnosnost a likviditu.³⁶

Jedná se o tyto ukazatele:

- 1) obrátka celkových aktiv,
- 2) doba obratu aktiv,
- 3) doba obratu zásob,
- 4) doba obratu pohledávek,
- 5) doba obratu závazků.

Ad 1) Obrátka celkových aktiv

Tento ukazatel měří obrat (intenzitu) využití celkového majetku podniku. Je používán především pro mezipodnikové srovnávání a čím vyšší je tento ukazatel, tím efektivněji je využíván majetek podniku. Vyjadřuje se pomocí vzorce (1.21):

$$\text{Obrátka celkových aktiv (počet obrátů/rok)} = \frac{\text{tržby}}{\text{celková aktiva}}. \quad (1.21)$$

³⁵ Srov. DLUHOŠOVÁ, Dana a kol. *Finanční řízení a rozhodování podniku*, s. 79.

³⁶ Srov. RŮČKOVÁ, Petra. *Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi*, s. 70.

Ad 2) Doba obratu aktiv

Tento ukazatel vystihuje, za jak dlouhou dobu dojde k obratu celkových aktiv ve spojitosti k tržbám. Čím je nejkratší doba obratu, tím lépe. Ukazatel se vyjadřuje pomocí vzorce (1.22):

$$\text{Doba obratu aktiv (dny)} = \frac{\text{celková aktiva}}{\text{tržby}} \cdot 360. \quad (1.22)^{37}$$

Ad 3) Doba obratu zásob

Tento ukazatel vyjadřuje za jak dlouhou dobu přejdou finanční prostředky přes výroby a zboží zpátky do peněžní formy. Ukazatel je vyjádřen rovnicí (1.23):

$$\text{Doba obratu zásob (dny)} = \frac{\text{průměrný stav zásob}}{\text{tržby}} \cdot 360. \quad (1.23)^{38}$$

Ad 4) Doba obratu pohledávek

Ukazatel vypovídá o strategii řízení pohledávek a vyjadřuje, za jak dlouho jsou průměrně placeny faktury. Tento ukazatel je považován za důležitý z pohledu plánování peněžních toků. Ukazatel je vyjádřen rovnicí (1.24):

$$\text{Doba obratu pohledávek (dny)} = \frac{\text{pohledávky}}{\text{tržby}} \cdot 360. \quad (1.24)^{39}$$

Ad 5) Doba obratu závazků

Tento ukazatel je postaven na podobném principu jako doba obratu pohledávek. Podnik zjišťuje průměrnou dobu, za kterou jsou hrazeny závazky vůči dodavatelům (věřitelům). Nejvhodnější je pro každý podnik tuto dobu zvyšovat co nejvíce, a to z důvodu, že si tím prodlužuje dobu, po kterou vlastní peněžní prostředky svého věřitele, které může používat pro své další podnikatelské záměry. Ukazatel se vyjadřuje pomocí vzorce (1.25):

$$\text{Doba obratu závazků (dny)} = \frac{\text{krátkodobé závazky}}{\text{tržby}} \cdot 360. \quad (1.25)^{40}$$

³⁷ Srov. DLUHOŠOVÁ, Dana a kol. *Finanční řízení a rozhodování podniku*, s. 86-87.

³⁸ Srov. KNÁPKOVÁ, Adriana, Drahomíra PAVELKOVÁ, Daniel REMEŠ a Karel ŠTEKER. *Finanční analýza: komplexní průvodce s příklady*, s. 108.

³⁹ Srov. DLUHOŠOVÁ, Dana a kol. *Finanční řízení a rozhodování podniku*, s. 87.

⁴⁰ Srov. KUBÍČKOVÁ, Dana, Irena, JINDŘICHOVSKÁ. *Finanční analýza a hodnocení výkonnosti firem*, s. 156.

1.3.4 Pyramidová soustava poměrových ukazatelů

Tyto soustavy ukazatelů rozkládá aditivní či multiplikační metodou vrcholový ukazatel. Účelem pyramidových soustav je popsání vzájemné závislosti mezi jednotlivými ukazateli a analyzování náročných vnitřních vazeb v rámci pyramidy. Každý zásah do jednoho ukazatele se potom projeví v celé vazbě. Mezi netypičtější pyramidový rozklad patří Du Pont, který je zaměřen na rozklad rentability vlastního kapitálu. Rozklad se také používá na vymezení veškerých položek vstupujících do tohoto ukazatele.⁴¹

1.3.5 Souhrnné ukazatele pro měření výkonnosti podniku

Souhrnné ukazatele, případně souhrnné indexy, mají za cíl vyjádřit souhrnnou charakteristiku celkové finančně-ekonomické situace podniku a jeho výkonnost pomocí jednoho čísla. Do této kategorie patří bonitní a bankrotní modely.⁴²

A) Bankrotní modely

Tyto modely mají za úkol informovat uživatele, jestli je v dohledné době podnik ohrožen bankrotem. Vychází se z předpokladu, že každý podnik, který je ohrožen bankrotem určitý čas před ním vykazuje příznaky, které jsou pro bankrot typické. Mezi nejčastější bankroty patří problémy s běžnou likviditou, s rentabilitou celkového vloženého kapitálu a s výší čistého pracovního kapitálu. Mezi bankrotní modely patří:

- 1) Altmanův model,
- 2) Model IN – Index důvěryhodnosti,
- 3) Tafflerův model.

Ad 1) Altmanův model

Tento model vychází z propočtu globálních indexů neboli indexů celkového hodnocení. Záměrem Altmanova modelu bylo zjistit, jak odlišit co nejlépe způsobem podniky bankrotující od těch, u kterých je pravděpodobnost bankrotu minimální. Vyjadřuje se pomocí rovnice (1.26):

$$Z = 0,717 \cdot X_1 + 0,847 \cdot X_2 + 3,107 \cdot X_3 + 0,42 \cdot X_4 + 0,998 \cdot X_5, \quad (1.26)$$

⁴¹ Srov. RŮČKOVÁ, Petra. *Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi*, s. 79.

⁴² Srov. tamtéž, s. 78.

kde X_1 = podíl čistého pracovního kapitálu k celkovým aktivům, X_2 = nerozdělený zisk/aktiva celkem, X_3 = EBIT/aktiva celkem, X_4 = podíl vlastního kapitálu k celkovému dluhu, X_5 = podíl tržeb k celkovým aktivům.

V případě, že je hodnota vypočítaného indexu vyšší než 2,9 jedná se o pásmo prosperity. Jestliže jsou výsledky v rozmezí od 1,2 do 2,9, hovoříme tak o šedé zóně a hodnoty nižší než 1,2 jsou pásmem bankrotu.⁴³

Ad 2) Model IN – Index důvěryhodnosti

Jedná se o výsledek analýzy 24 matematicko-statistických modelů podnikového hodnocení a praktické zkušenosti z analýz tisíce českých podniků. Model IN je vyjádřen rovnicí, ve které jsou zařazeny poměrové ukazatele likvidity, rentability, zadluženosti a aktivity.⁴⁴ Posledním indexem autorů Neumairových je index IN05 a získáme ho ze vztahu (1.27):

$$IN05 = 0,13 \cdot A + 0,04 \cdot B + 3,97 \cdot C + 0,21 \cdot D + 0,09 \cdot E, \quad (1.27)$$

kde A = celkový kapitál/cizí kapitál, B = EBIT/nákladové úroky (pro nulové nákladové úroky $B = 9$), C = EBIT/celkový kapitál, D = výnosy celkem (tržby)/celkový kapitál, E = oběžná aktiva/krátkodobé závazky.

Jestliže je interval IN větší než 1,6 jedná se o bonitní podnik (uspokojivá finanční situace) v rámci hodnocení. Je-li interval IN větší než 0,9 a zároveň menší nebo roven 1,6, jde o šedou zónu (podnik s nevyhraněnými výsledky) a je-li interval IN menší nebo roven 0,9 jedná se o bankrotní podnik (ohrožení vážnými finančními problémy).⁴⁵

B) Bonitní modely

Tyto modely jsou založeny na diagnostice finančního zdraví podniku, to znamená, že jejich cílem je stanovit si, zda podnik lze zařadit mezi dobré nebo špatné podniky. Proto musí umožňovat srovnatelnost s jinými podniky. V podstatě se jedná o komparaci podniků v rámci jednoho oboru podnikatelské činnosti. Bonitní modely se pokouší bodovým ohodnocením

⁴³ Srov. RŮČKOVÁ, Petra. *Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi*, s. 80-81.

⁴⁴ Srov. tamtéž, s. 82.

⁴⁵ Srov. KALOUDA, František. *Finanční analýza a řízení podniku*, s. 86-87.

stanovit bonitu hodnoceného podniku a jsou hodně závislé na kvalitě zpracování databáze poměrových ukazatelů v odvětví srovnávaných podniků. Mezi bonitní modely patří:

- 1) Soustava bilančních analýz podle Rudolfa Douchy,
- 2) Kralickův Quicktest,
- 3) Tamariho model.⁴⁶

Ad 2) Kralickův Quicktest

Skládá se ze čtyř rovnic, na jejichž základě následně hodnotíme situaci v podniku. První dvě rovnice hodnotí finanční stabilitu podniku a druhé dvě hodnotí jeho výnosovou situaci. Jednotlivé rovnice (1.28), (1.29), (1.30) a (1.31) se vyjadřují:

$$R1 = \frac{\text{vlastní kapitál}}{\text{aktiva celkem}}, \quad (1.28)$$

$$R2 = \frac{(\text{cizí zdroje} - \text{peníze} - \text{účty u bank})}{\text{provozní cash flow}}, \quad (1.29)$$

$$R3 = \frac{\text{EBIT}}{\text{aktiva celkem}}, \quad (1.30)$$

$$R4 = \frac{\text{provozní cash flow}}{\text{výkony}}, \quad (1.31)$$

Dle Tab. č. 1.1 výsledkům, které získáme, následně přiřadíme bodovou hodnotu.

Tab. č. 1.1 Bodování výsledků Kralickova Quicktestu

	0 bodů	1 bod	2 body	3 body	4 body
R1	< 0	0-0,1	0,1-0,2	0,2-0,3	> 0,3
R2	< 3	3-5	5-12	12-30	> 30
R3	< 0	0-0,08	0,08-0,12	0,12-0,15	> 0,15
R4	< 0	0-0,05	0,05-0,08	0,08-0,1	> 0,1

Zdroj: RŮČKOVÁ, Petra. *Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi*, s. 89.

⁴⁶ Srov. RŮČKOVÁ, Petra. *Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi*, s. 80-85.

Hodnocení podniku je potom ve třech krocích. Nejdříve zhodnotíme finanční stabilitu (součet bodové hodnoty R1 a R2 děleno 2), dále výnosovou situaci (součet bodové hodnoty R3 a R4 děleno 2) a nakonec hodnotíme celkovou situaci (součet bodové hodnoty finanční stability a výnosové situace děleno 2). Budou-li hodnoty podniku pohybující se nad úrovní 3, jedná se o podnik, který je bonitní. Hodnoty v intervalu od 1 do 3 prezentují, že se podnik nachází v šedé zóně a hodnoty, které jsou nižší než 1 nám říkají, že je podnik ve špatné finanční situaci.⁴⁷

1.4 Mezipodnikové srovnání

Dále lze určit výkonnost podniku srovnáváním jeho dosažených hodnot s hodnotami jiného podniku. Při tomto srovnávání je potřeba si ze začátku vymezit kritéria (velikost, úspěšnost a rozsah podnikání, odvětví), dle kterých budou podniky porovnávány a zároveň je také potřeba stanovit taková kritéria, které na sobě nebudou závislá.⁴⁸

1.4.1 Jednorozměrné metody

Jde o porovnání podniků dle jednoho ukazatele a získat uspořádanou řadu podniků. Kritériem pro porovnání může být například EBIT, bilanční suma, zisk po zdanění, počet zaměstnanců, poměrové ukazatele ROE, ROA, EVA atd. Někdy jednorozměrné metody zcela stačí a umožňují tak získat základní obraz o vzájemném postavení podniků. Pro získání širší představy o jednotlivých podnicích si vytvoříme pořadí podniků podle více ukazatelů naráz.⁴⁹

1.4.2 Vícerozměrné metody

Vícerozměrná metoda se používá v případě, když podniku nestačí srovnání pouze podle jednoho kritéria. V tomto případě se vyžaduje úplné pořadí podniku pomocí více ukazatelů. Mezipodnikové srovnání vychází z principů vícekritériálního rozhodování, který má za cíl získat pořadí podniků na základě zhodnocení více kritérii. Tato metoda využívá pro lepší znázornění Rozhodovací matice. Rozhodovací matice zachycují jak jednotlivé podniky (řádky matice), tak i rozhodovací kritéria (sloupce matice). Řádek „váhy ukazatelů“ nám říká, jestli mezi ukazateli budeme rozlišovat co do jejich významu, nebo zda každý ukazatel bude mít stejnou váhu v analýze ($p = 1$). Řádek „charakter ukazatelů“ nám sděluje, jestli jsou příznivé vyšší hodnoty ukazatele (+1) případně nižší (-1). Po sestavení Rozhodovací matice se podnik

⁴⁷ Srov. RŮČKOVÁ, Petra. *Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi*, s. 89-90.

⁴⁸ Srov. KUBÍČKOVÁ, Dana, Irena, JINDŘICHOVSKÁ. *Finanční analýza a hodnocení výkonnosti firem*, s. 269.

⁴⁹ Srov. KISLINGEROVÁ, Eva, Jiří, HNILICA. *Finanční analýza – krok za krokem*, s. 61.

rozhodne, jakou aplikuje metodu pro mezipodnikové srovnání. Existuje celá řada těchto metod, ale nejčastěji používané jsou zejména:⁵⁰

- Metoda jednoduchého součtu pořadí, která si jako první krok seřadí podniky podle každého ukazatele tak, že podnik dosahující nejlepší hodnoty daného ukazatele dostane pořadí n , další nejlepší podnik dostane $n+1$, apod. Kriteriační ukazatel k se vypočítá jako vážený (jednoduchý) součet pořadí (dosažených za jednotlivé ukazatele) a nejlepší podnik je ten, který má nejnižší hodnotu součtu, resp. nejvyšší (dle pravidla řazení podniků) tohoto ukazatele.
- Metoda jednoduchého podílu využívá střední hodnotu jednotlivých ukazatelů, kterou se podělí hodnota každého ukazatele v matici. Pro výpočet celkového kriteriačního ukazatele se dále využívá stejný postup jako v metodě jednoduchého součtu pořadí.
- Metoda bodovací začíná tím, že podniku, který v určitém ukazateli dosáhl nejlepší hodnoty přidělí 100 bodů a ostatním podnikům budou přiděleny body podle následujících kritérií:

- v případě pozitivního růstu hodnoty ukazatele (1.32):

$$b_{ij} = \frac{x_{ij}}{x_{i,max}} \cdot 100, \quad (1.32)$$

- v případě pozitivního poklesu hodnoty ukazatele (1.33):

$$b_{ij} = \frac{x_{i,min}}{x_{ij}} \cdot 100, \quad (1.33)$$

kde x_{ij} je hodnota j -tého ukazatele v i -tém podniku, $x_{i,max}$ – v případě ukazatele s charakterem +1, je nevyšší hodnota j -tého ukazatele ohodnocená 100 body, $x_{i,min}$ – v případě ukazatele s charakterem -1, je nejnižší hodnota j -tého ukazatele ohodnocena 100 body, b_{ij} je bodové ohodnocení i -tého podniku pro j -tý ukazatel.

- Metoda normované proměnné používá mnoho statistických postupů, při kterých jednotlivé veličiny převádí na bezrozměrná čísla, tzv. normalizací, která odstraňuje nedostatek, kterým je příliš velká variabilita dat uvnitř souboru.
- Metoda vzdálenosti od fiktivního objektu ukazuje celkovou vzdálenost podniku od vztažného objektu. Pracuje s normovanými proměnnými, a navíc zavádí vztažnou veličinu „fiktivní podnik“, který by dosahoval v daných kritériích nejlepších hodnot. Tento fiktivní podnik je považován jako norma a následně se u každého podniku počítá jeho vzdálenost od normy.⁵¹

⁵⁰ Srov. KISLINGEROVÁ, Eva, Jiří, HNILICA. *Finanční analýza – krok za krokem*, s. 64-71.

⁵¹ Srov. KUBÍČKOVÁ, Dana, Irena, JINDŘICHOVSKÁ. *Finanční analýza a hodnocení výkonnosti firem*, s. 271-277.

1.4.3 Spider analýza

Jedná se o rychlé a přehledné vyhodnocení daného podniku, a to v řadě jednotlivých ukazatelů, které jsou v poměru k odvětvovému průměru. Tuto analýzu lze použít i ke srovnání s nejlépe vyhlížejícím konkurenčním podnikem. Ve spider analýze se používá šestnáct poměrových ukazatelů. Které jsou vyjádřeny v % vůči odvětvovému průměru, který je 100 %. Graf je tvořen soustřednými kružnicemi, kde první z nich od středu znázorňuje odvětvové průměry (100 % hodnoty ukazatelů) a druhá od středu 200 % hodnoty ukazatelů apod. Spider graf je vytvářen čtyřmi kvadranty. První kvadrant je tvořen ukazateli rentability, druhý kvadrant ukazateli likvidity, třetí kvadrant finančními zdroji a čtvrtý kvadrant je tvořen ukazateli aktivity a v každém kvadrantu jsou 4 paprsky (tedy 16), které vycházejí ze středu grafu. Na paprsky jsou naneseny hodnoty ukazatelů podniku, který byl hodnocen a sousední hodnoty, které jsou vyznačené na paprscích se propojí, a tak vznikne spider graf.⁵²

⁵² Srov. SYNEK Miloslav a kol. *Manažerská ekonomika*, s. 369.

2 Aplikace vybraných metod zhodnocení výkonnosti podniku

V této části bakalářské práce bude nejprve představen strojírenský podnik DT – Výhybkárna a strojírna, a.s., který je předmětem zhodnocení výkonnosti. Součástí této kapitoly bude uveden stávající způsob hodnocení výkonnosti, který podnik aplikuje. Následně budou aplikovány vybrané metody zhodnocení výkonnosti podniku DT – Výhybkárna a strojírna, a. s. za období od roku 2015 do roku 2018. Údaje pro analýzu výkonnosti podniku budou čerpány z jeho interních zdrojů a z veřejně dostupných zdrojů. Dále bude provedeno mezipodnikové srovnání podniku DT – Výhybkárna a strojírna, a. s. s vybraným konkurenčním podnikem a následně dle výsledků bude vyhodnocen výkonnější podnik.

2.1 Základní charakteristika podniku DT – Výhybkárna a strojírna, a.s.

Obchodní podnik DT – Výhybkárna a strojírna, a. s. se sídlem v Prostějově je významný výrobce výhybek s dlouholetou tradicí a obchodními aktivitami, které uskutečňuje po celém světě. Dále se podnik specializuje na vývoj, výrobu, konstrukci, montáž a regeneraci výhybkových konstrukcí pro železniční tratě, tratě metra a tramvajové tratě. DT – Výhybkárna a strojírna, a. s. je mateřský podnik a jeho dceřiným podnikem je DT – Slovenská výhybkáreň, s. r. o., který provádí výrobu a montáž výhybek pro mezinárodní železniční koridory na Slovensku.⁵³

Podnik DT – Výhybkárna a strojírna, a. s. je hrdým držitelem Zlatého certifikátu, který potvrzuje vlastnictví certifikovaných systémů. Jde o systémy řízení jakosti dle ČSN EN ISO 9001, environmentálního managementu podle ČSN EN ISO 14001 a systém ochrany a bezpečnosti zdraví při práci dle ČSN OHSAS 18001. Dlouholetou strategií podniku je soustavná péče o integrovaný systém řízení. Podnik je také držitelem certifikací k výrobkům.⁵⁴

V roce 1900 došlo k založení zámečnické živnosti panem Doleželem a poté ve spolupráci s panem Těhníkem v roce 1907 byl zřízen veřejný obchodní podnik Doležal-Těhník, zámečnictví Prostějov. Roku 1912 došlo k zaprotokolování a podnik změnil název na Doležal a Těhník, továrna na železné zboží, Prostějov. V roce 1948 podnik znárodněl a byl začleněn do Báňská a hutní společnost v Praze a později tím vznikl samostatný podnik s názvem Železářny Prostějov. V roce 1956 byla výroba výhybek přesunuta z Vítkovických železáren do Železáren Prostějov. K zásadním změnám došlo roce 1992, kdy po ukončení privatizace začal rozvoj

⁵³ Srov. DT – Výhybkárna a strojírna, a. s., *O nás*, [online 2019-10-31], dostupné na: <https://www.dtvz.cz/o-nas>.

⁵⁴ Srov. DT – Výhybkárna a strojírna, a. s., *Kvalita*, [online 2019-11-01], dostupné na: <https://www.dtvz.cz/kvalita>.

podniku a podnik byl založen pod názvem Železářny D+T, spol. s r.o. V roce 1995 došlo opět ke změně názvu podniku na DT Výhybkárna a mostárna, spol. s r. o. a také v tomto roce podnik vytyčil své hlavní obory činnosti, a proto v roce 1998 vznikly 4 závody pod názvy – Závod Výhybkárna, Závod mostárna, Závod energeticko-strojírenský a Závod montáže a stavby. V roce 2002 obchodní podnik založil v Novém Meste nad Váhom svůj dceřiný podnik DT – Slovenská výhybkáreň, s. r. o., který se zabývá dodáním výhybek Slovenské republiky. V roce 2004 došlo ke změně právní formy na DT – Výhybkárna a mostárna a. s., a zároveň došlo ke zrušení Závodu montáže a stavby, a proto se veškeré služby tohoto závodu staly součástí Závodu Výhybkárna a mostárna. V roce 2006 se podnik rozhodl, že prodá veškerá aktiva Závodu mostárna a v roce 2007 byl opět změněn název podniku na DT – Výhybkárna a strojírna, a.s. a o tři roky později byl založen další dceřiný podnik DTPV – Servisní, s. r. o. se sídlem v Prostějově. Tento dceřiný podnik nabízel servisní a logistické služby. V roce 2013 došlo ke sloučení závodů Výhybkárna a Strojírna do jedné organizační jednotky Výhybkárna a strojírna. K 1. lednu 2019 došlo k plánované fúzi mateřského podniku DT – Výhybkárna a strojírna, a. s. a dceřiného podniku DTPV – Servisní, s. r. o.⁵⁵

Podnik DT – Výhybkárna a strojírna, a. s. má stanovenou vizi do roku 2020 a týká se nepřetržitého posilování produkčních schopností, další internacionalizací podnikatelské činnosti a významným rozšířením aktivit na zahraničních trzích vzdorovat očekávanému oslabování domácího trhu. Dále se chce podnik všestranně rozvíjet ku prospěchu zákazníků, zaměstnanců, managementu a vlastníků. Mezi základní hodnoty tohoto obchodního podniku patří především odvaha, pozitivní myšlení a energie, profesionalita, vytrvalost a iniciativa. Mezi antihodnoty, které si podnik stanovil patří zbabělost, negativismus a závist. Ke globálním strategiím podniku patří například postavení na trhu, kde podnik uvádí, že posiluje své postavení na trhu a systematicky pečuje o zákazníka. Ke finanční stabilitě píše o stabilizování hospodářského výsledku, který užívá ve prospěch investičního a technického rozvoje. K rozvoji pracovníků má podnik uvedeno, že vychovává své pracovníky k odpovědnosti, morálce, odbornosti a využívá jejich potenciál. Podnik odměňuje své pracovníky podle výkonnosti a zásluh, v závislosti na tvorbě zdrojů podniku. Dále je pro podnik velmi důležitá bezpečnost a ochrana zdraví při práci, proto neustále zlepšuje podmínky uvnitř podniku a plní minimálně požadavky legislativy. Za rozhodující předpoklad splnění závazku neustálého zlepšování podnik považuje vzdělání zaměstnanců a posilování jejich zodpovědnosti za zdraví jak

⁵⁵ Srov. DT – Výhybkárna a strojírna, a. s., *Historie společnosti*, [online 2019-10-31], dostupné na: <https://www.dtvz.cz/historie-spolecnosti>.

podniku, tak i zdraví spolupracovníků. V neposlední řadě podnik získává konkurenční výhodu díky rozvoji svého know-how a vhodné investiční politice. Například ke kodexu Partneři podnik uvádí, že buduje dlouhodobé partnerské vztahy a důsledně plní smluvní zakázky. Úspěch podniku je úspěchem i jeho partnerů. A ke kodexu Výrobky píše, že přesvědčuje nejvyšší technickou úroveň firemního řešení, špičkovým servisem a dílenským provedením.⁵⁶

Obchodní podnik DT – Výhybkárna a strojírna, a. s. veškeré své výrobky dodává ve všech dostupných kolejnicových profilech a požadovaných rozchodech. Výrobky podniku splňují všechny potřebné požadavky na rychlost, zátěž, intenzitu provozu a další. Body, kterými se podnik řídí jsou:

- na prvním místě jsou požadavky zákazníka,
- dále podnik respektuje normy a mezinárodní standardy,
- velká pozornost je věnována bezpečnosti,
- a nezapomíná se ani na způsob užití.

Podnik nabízí železniční výhybkové konstrukce (vysokorychlostní tratě – železniční koridory, vysokozátěžové tratě, tratě regionálního charakteru, tratě podzemních drah, doly atd.), kolejové konstrukce (jednoduché, obloukové, křižovatkové výhybky, kolejové spojky atd.), konstrukce pro tramvajovou dopravu a tramvajové výhybky (kolejové křižovatky, rozřazovací výhybky, kolejové oblouky a dvoumontáže atd.) a inteligentní techniku (přestavěny systém, stavěcí skříně, výhybkové řídicí jednotky).⁵⁷

Mezi služby poskytované podnikem patří nejen broušení výhybek, navařování srdcovek včetně odlévaných, výměna srdcovek, jazyků, opornic, rovnání dílů výhybek, záruční a pozáruční servis výhybek, provádění veškerých oprav a regenerací výhybkových konstrukcí. Také podíl na odstraňování následků nehodových událostí a živelných pohrom a využívání 2D skeneru pro snímání příčných řezů součástí výhybek je součástí služeb. Dále zajišťuje spolupráci se zákazníkem při výměně požadovaných dílů v trati a také dohlíží na dodržení technologických postupů při vkládání nových dílů do výhybek. Podnik zabezpečuje pasování a transformaci jazyků, opornic a srdcovek. A podle umístění jazyků do výhybek se žlabovými

⁵⁶ Srov. DT – Výhybkárna a strojírna, a. s., *Naše vize, strategie a hodnoty*, [online 2019-11-01], dostupné na: <https://www.dtv.s.cz/nase-vize-strategie-a-hodnoty>.

⁵⁷ Srov. DT – Výhybkárna a strojírna, a. s., *Výrobky*, [online 2019-11-01], dostupné na: <https://www.dtv.s.cz/vyrobky>.

pražci nebo bez žlabových pražců podnik provádí vrtání otvorů pro čelistový závěr a jeho montáž. Dále k poskytovaným službám patří kooperace, konstrukční projektování, kolejová doprava, autodoprava, stavební činnost a tak dále.⁵⁸

Podnik DT – Výhybkárna a strojírna, a. s. dodává své výrobky do více než 30 zemí na 5 kontinentech. Tramvajové reference dodává jednak do České republiky (Brno, Olomouc, Ostrava, Plzeň, aj.), dále pak do Austrálie, Belgie, Chorvatska, Řecka, Německa, Itálie, Nizozemka, Norska, Polska, Slovenska, Taiwanu, Španělska, Švédska, USA, aj. A železniční, metro a LRT reference odebírají Albánie, Afghánistán, Argentina, Austrálie, Kanada, Indonésie, Malajsie, Filipíny, Velká Británie, Thajsko, Česká republika, aj.⁵⁹

2.1.1 Současný způsob hodnocení výkonnosti podniku

Podnik DT – Výhybkárna a strojírna, a.s. svojí velikostí spadá mezi velké podniky. Mezi ukazatele, které vystihují jeho výkonnost patří finanční i nefinanční ukazatele. Ke svým hlavním finančním ukazatelům podnik řadí rentabilitu tržeb, výkon zaměstnance v tržbách a v zisku, produktivitu, ukazatel zadluženosti, pákový ukazatel, indikátor nákladů a přejímek. Mezi své nefinanční ukazatele podnik zahrnuje spokojenost zaměstnanců a zákazníků, protože zaměstnává vcelku velký počet osob a spolupracuje i s poměrně velkým počtem obchodních partnerů.

2.2 Zhodnocení výkonnosti vybraného podniku za období 2015-2018

Zhodnocení výkonnosti podniku DT – Výhybkárna a strojírna, a. s. bude provedeno prostřednictvím finanční analýzy, do které bude spadat výpočet jednotlivých absolutních, rozdílových, poměrových a souhrnných ukazatelů podniku a následné srovnání finančních ukazatelů uvnitř podniku. Dále bude provedeno mezipodnikové srovnání podniků DT – Výhybkárna a strojírna, a. s. a Společnost XY, které bude provedeno pomocí vícerozměrné metody (zejména metody bodovací). Finanční analýza bude realizována za období od roku 2015 do roku 2018 a pro výpočet budou použity údaje z veřejně dostupných zdrojů (rozvaha a výkaz zisku a ztráty).

⁵⁸ Srov. DT – Výhybkárna a strojírna, a. s., *Služby a servis výrobků*, [online 2019-11-01], dostupné na: <https://www.dtvz.cz/sluzby-a-servis-vyrobku>.

⁵⁹ Srov. DT – Výhybkárna a strojírna, a. s., *Reference*, [online 2019-11-01], dostupné na: <https://www.dtvz.cz/reference>.

2.2.1 Analýza absolutních ukazatelů

Horizontální a vertikální analýza nám podává přehled o vývoji jednotlivých složek, které jsou obsažené ve finančních výkazech. Pomocí výsledků z analýzy absolutních ukazatelů bude podnik schopen rozhodnout, jestli používá více dlouhodobý nebo oběžný majetek a také jestli využívá více vlastní či cizí zdroje pro potřeb financování. Analýza absolutních ukazatelů je realizována za období 2015-2018 u podniku DT – Výhybkárna a strojírna, a. s. Součástí této analýzy je horizontální a vertikální analýza.

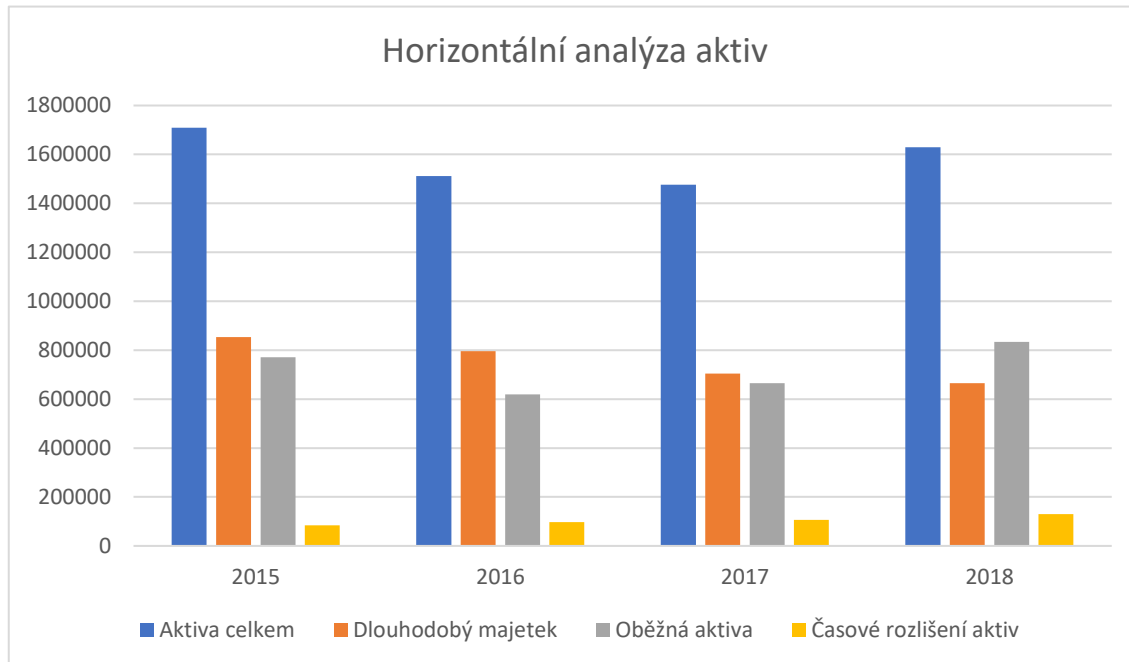
1) Horizontální analýza

Tato analýza by nám měla ukázat o jakou sumu se zkoumaná položka změnila v čase a v daných jednotkách a také o kolik se změnila v čase v procentech.

- a) Horizontální analýza rozvahy,
- b) horizontální analýza výkazu zisku a ztráty.

Ad a) Horizontální analýza rozvahy – aktiv

Výpočet horizontální analýzy aktiv je uveden v Tab. č. 2.1.

Graf č. 2.1 Horizontální analýza aktiv

Zdroj: vlastní zpracování

Tab. č. 2.1 Horizontální analýza aktiv

Horizontální analýza aktiv	Absolutní změna (v tis. Kč), vzorec (1.4)			Procentní změna (v %), vzorec (1.5)		
	2015/ 2016	2016/ 2017	2017/ 2018	2015/ 2016	2016/ 2017	2017/ 2018
Aktiva celkem	-197 949	-35 486	152 973	-11,58 %	-2,35 %	10,36 %
Dlouhodobý majetek	-58 420	-91 318	-38 631	-6,84 %	-11,48 %	-5,49 %
Dl. nehmotný majetek	4 228	4 184	-20 299	16,50 %	14,02 %	-59,64 %
Dl. hm. majetek	22 422	8 716	11 396	4,06 %	1,51 %	1,95 %
Dl. fin. majetek	-85 070	-104 218	-29 728	-31,00 %	-54,79 %	-34,47 %
Oběžná aktiva	-152 027	45 959	167 745	-19,70 %	7,42 %	25,20 %
Zásoby	-74 152	5 987	104 729	-19,87 %	2,00 %	34,34 %
Dlouhodobé pohledávky	-1 315	-455	-1 288	-21,66 %	-9,57 %	-29,94 %
Krátkodobé pohledávky	-113 073	45 327	40 890	-41,07 %	27,94 %	19,70 %
Krátkodobý finanční majetek	36 513	-4 900	23 414	31,18 %	-3,19 %	15,74 %
Časové rozlišení aktiv	12 498	9 873	23 859	14,83 %	10,20 %	22,38 %

Zdroj: vlastní zpracování

Z Tab. č. 2.1 lze vidět, jak se příslušné položky změnil v čase absolutně i relativně. Meziroční změna 2015/2016 znázorňuje, že celková aktiva měla zápornou hodnotu 11,58 %, v absolutním vyjádření -191 949 tis. Kč a největší podíl na této změně měl dlouhodobý finanční majetek a krátkodobé pohledávky, což může vypovídat o tom, že podnik neměl dostatek zakázek. V roce 2017 celková aktiva oproti roku 2016 klesla o 2,35 % a to především kvůli dlouhodobému finančnímu majetku, který se změnil o -54,79 %, kdy podíly, zápůjčky a úvěry v roce 2017 výrazně poklesly. Aktiva celkem se ze záporných hodnot v roce 2018 přibližně zvýšila na 153 000 tis. Kč, tedy o 10,36 %. Největší podíl na této změně mají zásoby, především materiálu a krátkodobé pohledávky, kdy měl podnik zajištěno dostatek zakázek. Za sledované období 2015-2018 dochází především k nárůstu oběžných aktiv, respektive k nárůstu zásob, a naopak dlouhodobý nehmotný majetek postupně klesá. Z Grafu

č. 2.1 je vidět, že celková a oběžná aktiva mají kolísavý trend, dlouhodobý majetek má trend klesající, a naopak přechodné účty aktiv mají trend rostoucí.

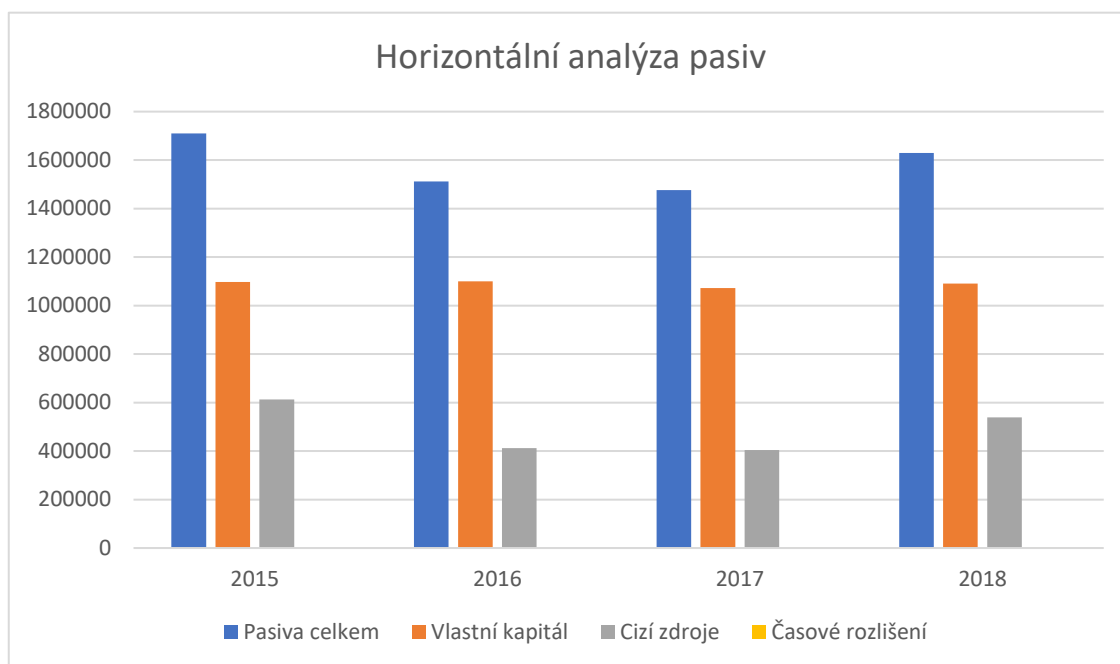
Ad a) Horizontální analýza rozvahy – pasiv

V Tab. č. 2.2 je uveden výpočet horizontální analýzy pasiv.

Tab. č. 2.2 Horizontální analýza pasiv

Horizontální analýza pasiv	Absolutní změna (v tis. Kč), vzorec (1.4)			Procentní změna (v %), vzorec (1.5)		
	2015/ 2016	2016/ 2017	2017/ 2018	2015/ 2016	2016/ 2017	2017/ 2018
Pasiva celkem	-197 949	-35 486	152 973	-11,58 %	-2,35 %	10,36 %
Vlastní kapitál	2 799	-27 521	18 380	0,26 %	-2,50 %	1,71 %
Základní kapitál	0	0	0	0 %	0 %	0 %
Kapitálové fondy	-57	-16 905	2 113	-0,23 %	-67,97 %	26,52 %
Rezervní fondy a ostatní fondy ze zisku	751	1 767	2 460	1,03 %	2,37 %	3,25 %
VH minulých let	-12 296	984	-4 347	-3,23 %	0,27 %	-1,18 %
VH běžného účetního období	14 401	15 633	-10 846	79,52 %	48,09 %	-22,53 %
Cizí zdroje	-200 748	-7 982	134 609	-32,78 %	-1,94 %	33,34 %
Rezervy	-23 195	-3 912	127 813	-27,04 %	-6,25 %	217,88 %
Dlouhodobé závazky	-61 711	-30 341	-41 803	-46,10 %	-42,06 %	-100,00 %
Krátkodobé závazky	-115 842	26 271	48 599	-29,49 %	9,48 %	16,02 %
Bankovní úvěry a výpomoci	-139 566	-14 879	-45 198	-41,82 %	-7,66 %	-25,21 %
Časové rozlišení pasiv	0	17	-16	0 %	0 %	-94,12 %

Zdroj: vlastní zpracování

Graf č. 2.2 Horizontální analýza pasiv

Zdroj: vlastní zpracování

Z Tab. č. 2.2 lze vidět, že podmínka aktiva se musí rovnat pasivům je splněna a suma jde opět ze záporné hodnoty ke kladné. Jak je vidět i z Grafu č. 2.2 na růstu celkových pasiv se nejvíce podílel vlastní kapitál, který se v roce 2016 zvýšil o 0,26 %, především protože se zvýšil výsledek hospodaření běžného účetního období o 79,52 %. V meziročním srovnání 2016/2017 celková pasiva poklesla o 2,35 %, což v absolutním vyjádření je -35 486 tis. Kč. Největší podíl na tomto poklesu mají kapitálové fondy a dlouhodobé závazky. V roce 2018 došlo ke zvýšení celkových pasiv o 10,36 %, v absolutním vyjádření 152 973 tis. Kč, kdy se na této změně nejvíce podílely kapitálové fondy a rezervy.

Ad b) Horizontální analýza vybraných položek výkazu zisku a ztráty

Tab. č. 2.3 znázorňuje horizontální analýzu vybraných položek výkazu zisku a ztráty.

Tab. č. 2.3 Horizontální analýza vybraných položek výkazu zisku a ztráty

Položka	Absolutní změna (v tis. Kč), vzorec (1.4)			Procentní změna (v %), vzorec (1.5)		
	2015/ 2016	2016/ 2017	2017/ 2018	2015/ 2016	2016/ 2017	2017/ 2018
Tržby za prodej zboží	-2 421	3 012	27 985	-10,83 %	302,11 %	698,05 %
Náklady vynaložené na prodané zboží	-2 228	3 040	26 776	-74,09 %	390,24 %	701,13 %
Obchodní marže	-193	-28	1 209	-46,96 %	-12,84 %	636,32 %
Výkony	-470 495	-188 712	248 454	-29,82 %	-17,04 %	27,05 %
Tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb	-473 539	-98 833	255 042	-30,84 %	-9,31 %	26,51 %
Změna stavu zásob vlastní činnosti	24 543	-92 769	-7 053	67,55 %	-152,38 %	22,12 %
Výkonová spotřeba	-409 298	23 633	130 685	-41,47 %	4,09 %	21,73 %
Spotřeba materiálu a energie	-280 678	1 870	100 108	-37,38 %	0,40 %	21,21 %
Služby	-126 392	18 723	3 801	-54,21 %	17,52 %	3,03 %
Přidaná hodnota	-64 396	-212 373	118 978	-10,84 %	-40,09 %	37,48 %
Rezervy v provozní oblasti a kompl. náklady příštích období	-31 622	8 909	118 042	-370,54 %	-38,59 %	-832,51 %
Provozní výsledek hospodaření	-324 464	120 251	43 854	-121,44 %	-209,90 %	69,65 %
Finanční výsledek hospodaření	324 821	-116 111	-31 129	-150,20 %	-106,95 %	412,63 %
Výsledek hospodaření před zdaněním	357	4 140	12 725	0,70 %	8,07 %	22,96 %
Výsledek hospodaření za účetní období	14 401	15 633	-10 846	79,52 %	48,09 %	-22,53 %

Zdroj: vlastní zpracování

Z Tab. č. 2.3 je zřejmé, že tržby za prodej zboží mají rostoucí trend, největší nárůst byl v meziročním srovnání 2017/2018 přibližně 28 000 tis. Kč. Náklady vynaložené na prodané zboží se za sledované období také zvyšují a stejně jako tržby za prodej zboží, i náklady pozorují největší nárůst za období 2017/2018 přibližně 27 000 tis. Kč. Položka tržby za prodej vlastních výrobků a služeb za sledované období vykazuje také rostoucí trend, největší nárůst byl zaznamenán opět v meziročním srovnání 2017/2018 a to ze záporných hodnot na 255 000 tis. Kč. Položka služby se změnila především v období 2016/2017, kdy se ze záporných hodnot zvýšily na necelých 19 000 tis. Kč. Provozní výsledek hospodaření se změnil především za sledované období 2016/2017, kdy v roce 2017 došlo hlavně k poklesu rezerv v provozní oblasti a ke snížení jiných provozních nákladů. Finanční výsledek hospodaření se změnil také za období 2016/2017 nejvíce, protože se ostatní finanční náklady výrazně navýšily oproti roku 2016. Výsledek hospodaření za účetní období má kolísavý trend, k propadu došlo v období 2017/2018 o -22,53 %, v absolutním vyjádření -10 846 tis. Kč. Výsledek hospodaření před zdanění vykazuje rostoucí trend spolu s tržbami.

2) Vertikální analýza

Vertikální analýza porovnává, jak se jednotlivé položky podílejí na zvolené základní sumě. Pro podnik DT – Výhybkárna a strojírna, a. s. bude provedena:

- a) vertikální analýza rozvahy,
- b) vertikální analýza výkazu zisku a ztráty.

Ad a) Vertikální analýza rozvahy – aktiv

V Tab. č. 2.4 je provedena vertikální analýza aktiv. Jednotlivé položky rozvahy se budou porovnávat k celkovým aktivům.

Tab. č. 2.4 Vertikální analýza aktiv

Vertikální analýza aktiv	Podíl na bilanční sumě (v %)			
	2015	2016	2017	2018
Aktiva celkem	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %
Dlouhodobý majetek	49,94 %	52,61 %	47,69 %	40,84 %
Dlouhodobý nehmotný majetek	1,50 %	1,98 %	2,31 %	0,84 %
Dlouhodobý hmotný majetek	32,34 %	38,06 %	39,56 %	36,55 %
Dlouhodobý finanční majetek	16,10 %	12,58 %	5,83 %	3,45 %
Oběžná aktiva	45,13 %	40,99 %	45,09 %	51,15 %
Zásoby	21,83 %	19,78 %	20,66 %	25,15 %
Dlouhodobé pohledávky	0,36 %	0,32 %	0,29 %	0,19 %
Krátkodobé pohledávky	16,10 %	10,73 %	14,06 %	15,25 %
Krátkodobý finanční majetek	6,85 %	10,16 %	10,07 %	10,57 %
Časové rozlišení aktiv	4,93 %	6,40 %	7,22 %	8,01 %

Zdroj: vlastní zpracování

Z Tab. č. 2.4 je zřejmé, že největší podíl na celkových aktivech má dlouhodobý majetek, zejména dlouhodobý hmotný majetek. Rozdíl nastává v roce 2018, kdy největší podíl na celkových aktivech mají oběžná aktiva ve výši 51,15 %, především zásoby. Dlouhodobý majetek je od roku 2016 klesající, jde zejména o postupný pokles ve dlouhodobém finančním majetku, kde klesají podíly, zápůjčky a úvěry. Výše zásob od roku 2016 naopak roste, spolu s materiálem a v roce 2018 i s nedokončenou výrobou a polotovary. Do roku 2017 mají nejnižší podíl na celkových aktivech právě oběžná aktiva, která měla nejvyšší hodnotu v roce 2015 a poté v roce 2018, kvůli nárůstu objemu zakázek, kde převýšila dlouhodobý majetek. Na převýšení oběžných aktiv nad dlouhodobým majetkem mají podíl zejména zásoby a krátkodobé pohledávky.

Ad a) Vertikální analýza rozvahy – pasiv

V Tab. č. 2.5 je provedena vertikální analýza pasiv a jednotlivé položky rozvahy se budou porovnávat k celkovým pasivům.

Tab. č. 2.5 Vertikální analýza pasiv

Vertikální analýza pasiv	Podíl na bilanční sumě (v %)			
	2015	2016	2017	2018
Pasiva celkem	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %
Vlastní kapitál	64,18 %	72,76 %	75,65 %	66,96 %
Základní kapitál	35,09 %	39,69 %	40,64 %	36,83 %
Kapitálové fondy	1,46 %	1,66 %	0,54 %	0,62 %
Rezervní fondy a ostatní fondy ze zisku	4,29 %	4,90 %	5,14 %	4,80 %
VH minulých let	22,28 %	24,38 %	25,04 %	22,42 %
VH běžného účetního období	1,06 %	2,15 %	3,26 %	2,29 %
Cizí zdroje	35,83 %	27,24 %	27,35 %	33,05 %
Rezervy	5,02 %	4,14 %	3,97 %	11,45 %
Dlouhodobé závazky	7,83 %	4,77 %	2,83 %	0 %
Krátkodobé závazky	11,29 %	18,33 %	20,55 %	21,60 %
Bankovní úvěry a výpomoci	19,52 %	12,85 %	12,15 %	8,23 %
Časové rozlišení pasiv	0 %	0 %	1,15 %	6,14 %

Zdroj: vlastní zpracování

Z Tab. č. 2.5 vyplývá, že největší podíl na celkových pasivech má vlastní kapitál, podnik DT – Výhybkárna a strojírna, a. s. tedy financuje především vlastními zdroji. Tento způsob financování je dražší, ale není natolik nebezpečný jako financování cizími zdroji. Výše vlastního kapitálu je rostoucí, avšak v roce 2018 jeho výše poklesla. Příčinou poklesu je nárůst nových zaměstnanců a nárůst mzdy stávajících zaměstnanců. Největší podíl na vlastním kapitálu má základní kapitál, který je za sledované období v rozvaze konstantní 600 000 Kč, dále je to výsledek hospodaření minulých let. Nejvyšší procentuální hodnota vlastního, základního kapitálu a výsledku hospodaření minulých let je tedy v roce 2017. Cizí kapitál se na celkových pasivech podílí průměrně z 31 %, průměr vlastního kapitálu je zhruba 70 %.

Ad b) Vertikální analýza výkazu zisku a ztráty

V Tab. č. 2.6 je provedena vertikální analýza vybraných položek výkazu zisku a ztráty. Jednotlivé položky tohoto výkazu byly poměřovány k celkovým tržbám podniku (tržby za prodej vlastních výrobků a služeb, tržby za prodej zboží), které představují 100 %.

Tab. č. 2.6 Vertikální analýza vybraných položek výkazu zisku a ztráty

Položka	Podíl k celkovým tržbám (v %)			
	2015	2016	2017	2018
Celkové tržby	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %
Tržby za prodej zboží	0,22 %	0,09 %	0,42 %	2,56 %
Náklady vynaložené na prodané zboží	0,20 %	0,07 %	0,40 %	2,45 %
Obchodní marže	0,03 %	0,02 %	0,02 %	0,11 %
Výkony	102,53 %	104,18 %	95,09 %	93,43 %
Tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb	99,78 %	99,91 %	99,59 %	97,44 %
Výkonová spotřeba	63,95 %	54,36 %	62,25 %	58,61 %
Přidaná hodnota	38,61 %	49,84 %	32,86 %	34,94 %
Osobní náklady	17,34 %	24,03 %	26,80 %	23,15 %
Mzdové náklady	12,01 %	17,90 %	19,90 %	17,1 %
Provozní výsledek hospodaření	17,36 %	-5,39 %	6,52 %	8,55 %
Finanční výsledek hospodaření	-14,05 %	10,21 %	-0,78 %	-3,1 %
Výsledek hospodaření před zdaněním	3,31 %	4,82 %	5,74 %	5,46 %
Výsledek hospodaření za účetní období	1,18 %	3,06 %	4,98 %	2,99 %

Zdroj: vlastní zpracování

Z Tab. č. 2.6 lze vidět, že nejvyšší podíl na tržbách mají jednak tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb, ale také zejména výkony, které se pohybují v rozmezí od 93 do 104 %. Dále má vliv výkonová spotřeba, která je kolísavá a je vhodné, aby se snižovala kvůli nákladovosti tržeb. Protože výkonová spotřeba ovlivňuje i přidanou hodnotu, je také kolísavá. Výsledek hospodaření za účetní období má do roku 2017 rostoucí trend, v roce 2018 poklesl o 1,99 %. Výše osobních nákladů je do roku 2017 také rostoucí, v roce 2018 došlo k mírnému poklesu o 3,65 %, což je pro podnik pozitivní.

2.2.2 Čistý pracovní kapitál (Analýza rozdílového ukazatele)

Jedním z nejdůležitějších rozdílových ukazatelů je čistý pracovní kapitál, který vypočteme pomocí údajů v účetním výkazu rozvaha. U podniku DT – Výhybkárna a strojírna, a. s. je čistý pracovní kapitál (1.6) vypočítán za období 2015-2018 a pomocí tohoto ukazatele bude zjištěna velikost oběžných aktiv, které jsou kryty dlouhodobými zdroji podniku, viz Tab. č. 2.7. Výpočty za jednotlivé roky jsou uvedeny v příloze 3.

Tab. č. 2.7 Analýza čistého pracovního kapitálu

Položka (v tis. Kč)	Vzorec	2015	2016	2017	2018
Oběžná aktiva		771 684	619 657	665 616	833 361
Krátkodobá pasiva		392 889	277 047	303 318	351 917
ČPK	(1.6)	378 795	342 610	362 298	481 444

Zdroj: vlastní zpracování

Z Tab. č. 2.7 vyplývá, že v průběhu sledovaného období čistý pracovní kapitál v roce 2016 klesl oproti roku 2015. Od roku 2016 ČPK opět rostl spolu s růstem oběžných aktiv. Za sledované období ČPK vzrostl o 102 mil. Kč a oběžná aktiva se zvýšila o 61 mil. Kč. Jelikož podnik DT – Výhybkárna a strojírna, a.s. za sledované období dosahuje kladného čistého pracovního kapitálu tak by nemělo dojít k situaci, že by podnik nebyl schopen platit své závazky, že by neměl dostatečný příjem. Jak je již známo dlouhodobý kapitál je dražší než krátkodobý kapitál a čím vyšší je ČPK, tím více podnik svůj provoz financuje z dlouhodobých zdrojů. Čistý pracovní kapitál musí být udržován na takové úrovni, aby zajistil bezproblémový provoz podniku a zamezil zbytečným nákladům, které jsou financovány z dlouhodobých zdrojů.

2.2.3 Analýza poměrových ukazatelů za sledované období u daného podniku

U podniku DT – Výhybkárna a strojírna, a. s. je provedena za období 2015-2018 analýza těchto poměrových ukazatelů:

- 1) ukazatele likvidity,
- 2) ukazatele rentability,
- 3) ukazatele zadluženosti,
- 4) ukazatele aktivity.

Výpočty jednotlivých ukazatelů spolu s jejich výsledky jsou uvedeny v příloze 4.

Ad 1) Ukazatele likvidity

Základní podmínkou fungování podniku je jeho platební schopnost. Pomocí ukazatelů likvidity zjišťujeme, do jaké míry oběžná aktiva v různé podobě pokrývají krátkodobé závazky podniku. V Tab. č. 2.8 jsou vypočteny jednotlivé ukazatele likvidity za sledované období u podniku DT – Výhybkárna a strojírna, a. s.:

- a) běžná likvidita (1.9),

- b) pohotová likvidita (1.10),
- c) okamžitá likvidita (1.11).

Tab. č. 2.8 Ukazatele likvidity

Ukazatele likvidity	Vzorec	2015	2016	2017	2018
Běžná likvidita	(1.9)	1,96	2,24	2,19	2,37
Pohotová likvidita	(1.10)	1,01	1,16	1,19	1,20
Okamžitá likvidita	(1.11)	0,30	0,55	0,49	0,49

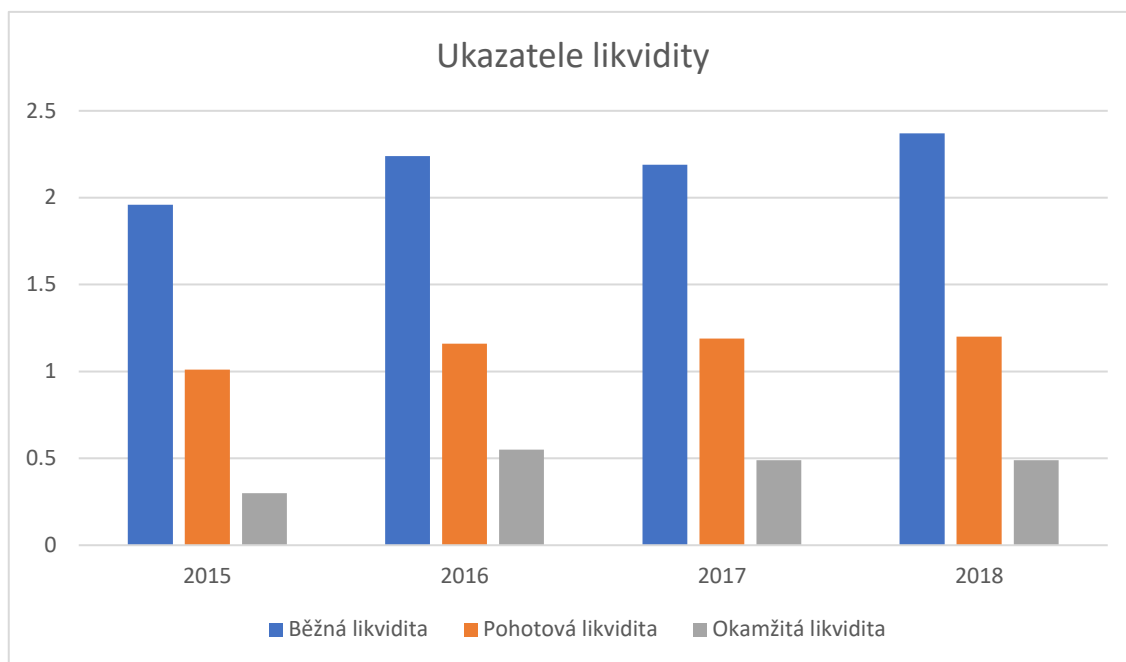
Zdroj: vlastní zpracování

Ad a) Doporučená hodnota toho ukazatele je v rozmezí od 1,5 do 2,5 a jak vyplývá z Tab. č. 2.8 podnik DT – Výhybkárna a strojírna, a. s. toto optimální rozmezí ve sledovaném období splňuje, protože výše oběžného majetku, který je tvořen zejména zásobami, materiálem, pohledávkami apod., dosahuje takových hodnot, že podnik je schopný krýt veškeré své krátkodobé závazky v požadované výši a v požadovaném čase.

Ad b) Doporučená hodnota tohoto ukazatele je okolo 1 (výrobní podnik 1-1,5). Přestože zásoby podniku DT – Výhybkárna a strojírna, a.s., které jsou nejméně likvidní složkou, tvoří téměř polovinu oběžných aktiv, tak se podnik pohybuje v doporučeném rozmezí. Analyzovaný podnik má natolik velké pohledávky a peněžní prostředky, že bude schopen včas dostát svých splatných krátkodobých závazků.

Ad c) Doporučená hodnota toho ukazatele je v rozmezí od 0,2 do 0,5. Podnik DT – Výhybkárna a strojírna, a. s. toto rozmezí splňuje v letech 2015, 2017 a 2018, protože má pohotovostní prostředky v takové výši, aby byl schopen včas hradit krátkodobé závazky a zároveň je nemá příliš vysoké, aby byl neefektivní v hospodaření. V roce 2016 se podnik nachází lehce nad doporučenou hodnotou, příliš vysoká hodnota by znamenala, že podnik je neefektivní v hospodaření.

Podnik si musí hlídat, aby se nedostal pod doporučené hodnoty, tedy sledovat, aby nedocházelo k výkyvům u oběžných aktiv, sledovat vývoj zásob. V případě, že by se pod hodnoty dostal, autorka práce doporučuje se zaměřit na lepší evidenci zásob nebo využít kontokorentní účet v případě odchýlení okamžité likvidity.

Graf č. 2.3 Vývoj ukazatelů likvidity za sledované období

Zdroj: vlastní zpracování dle výpočtů

Ad 2) Ukazatele rentability

Ukazatele rentability poskytují podniku základní obraz o efektivitě jeho podnikání. Pomocí jejich výpočtu lze říct, jak byl podnik schopen zhodnotit svůj vlastní kapitál za sledované období, viz Tab. č. 2.9. U podniku DT – Výhybkárna a strojírna, a. s. je vypočtena:

- rentabilita dlouhodobých zdrojů (1.12),
- rentabilita vlastního kapitálu (1.13),
- rentabilita aktiv (1.14),
- rentabilita tržeb (1.15).

Tab. č. 2.9 Ukazatele rentability

Ukazatele rentability	Vzorec	2015	2016	2017	2018
ROCE	(1.12)	4,52 %	4,59 %	5,01 %	5,61 %
ROE	(1.13)	1,65 %	2,96 %	4,49 %	3,42 %
ROA	(1.14)	3,48 %	3,75 %	3,98 %	4,40 %
ROS	(1.15)	1,18 %	3,06 %	4,98 %	2,99 %

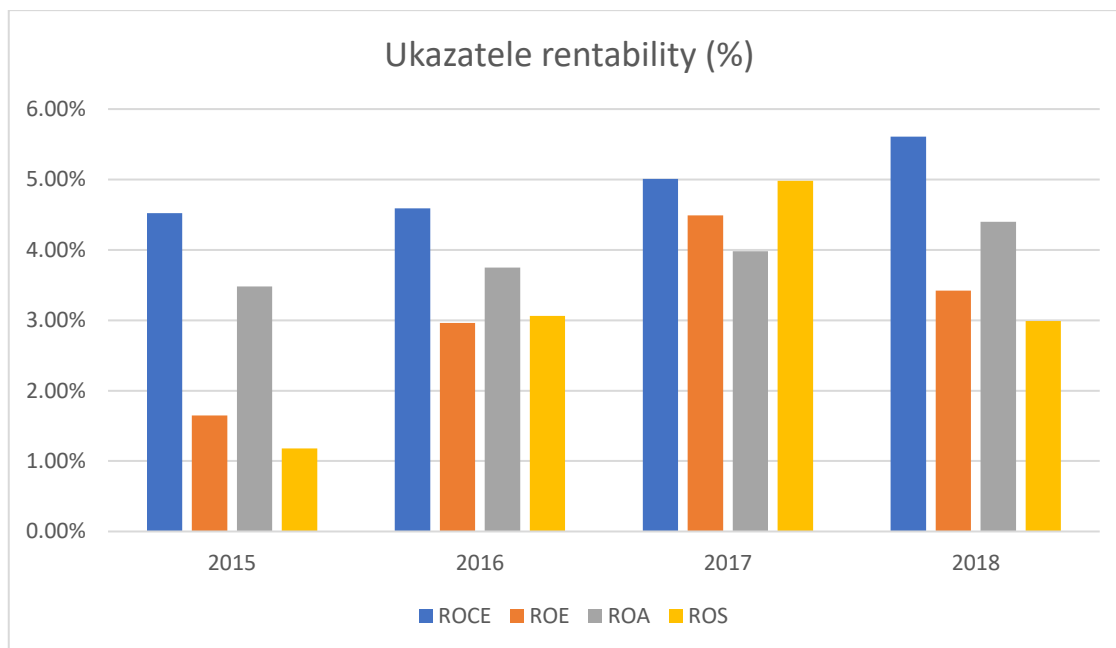
Zdroj: vlastní zpracování

Ad a) Ukazatel rentabilita dlouhodobých zdrojů nám říká, kolik zisku přinese podniku dlouhodobě investovaná koruna. Z Tab. č. 2.9 vyplývá, že podnik DT – Výhybkárna a strojírna, a. s. splňuje žádoucí rostoucí trend, protože svůj dlouhodobý kapitál postupně zhodnocuje. Nejvyšší zhodnocení 1 Kč dlouhodobého kapitálu bylo v roce 2018 ve výši 5,61 %.

Ad b) Trend ukazatele rentability vlastního kapitálu by měl být rostoucí a jak lze vidět z Tab. č. 2.9 podnik DT – Výhybkárna a strojírna, a. s. do roku 2017 vykazuje rostoucí trend do hodnoty 4,49 %. V roce 2018 ukazatel klesá na hodnotu 3,42 % a příčinou je pokles zisku o 10 mil. Kč. Nejvyšší zhodnocení 1 Kč vlastního kapitálu dosáhl podnik v roce 2017 ve výši 0,0449 Kč čistého zisku.

Ad c) Trend ukazatele rentability aktiv by měl být rostoucí. Jak z Tab. č. 2.9 vyplývá, podnik DT – Výhybkárna a strojírna, a. s. tuto podmínku splňuje po celé sledované období, protože generuje dostatečný zisk ze svých aktiv. Největší zhodnocení 1 Kč aktiv bylo tedy v roce 2018, a to 4,40 %. Trend je zapotřebí si udržet a nadále zvyšovat, aby byl podnik výnosnější.

Ad d) Ukazatel rentabilita tržeb porovnává zisk s celkovými tržbami, a proto je žádoucí, aby ukazatel měl rostoucí trend. U podniku DT – Výhybkárna a strojírna, a. s. je tato podmínka splňována do roku 2017. V roce 2018 došlo k výraznému poklesu z 4,98 % na 2,99 % a to z důvodu poklesu zisku, jak je již uvedeno a k výraznému navýšení tržeb oproti roku 2017, kvůli kterému byl podnik nucen zajistit větší počet pracovníků, kterých byl na trhu práce nedostatek a také udržet si kvalifikované zaměstnance, a proto došlo k růstu mzdových nákladů v podniku. Nejvyšší čistý zisk, který připadá na 1 Kč tržeb byl tedy v roce 2017 4,98 %. Nízká hodnota tohoto ukazatele je příznivá v případě, kdy podnik dosahuje rychlého obratu zásob, což splňuje pouze v roce 2015, kdy je doba obratu zásob 87 dní.

Graf č. 2.4 Vývoj jednotlivých ukazatelů rentability za sledované období v %

Zdroj: vlastní zpracování dle výpočtů

Ad 3) Ukazatele zadluženosti

Ukazatele zadluženosti jsou považovány za ukazatele rizika, kterým podnik podstupuje při poměru vlastního a cizího kapitálu. Čím vyšší zadluženosti je dosahováno, tím se podnik dostává do situace, rizika, že není schopný hradit své splatné závazky. Zjišťuje, v jakém rozsahu jsou aktiva financována cizími zdroji. U podniku DT – Výhybkárna a strojírna, a. s. je vypočten vývoj jednotlivých ukazatelů zadluženosti, který je uveden v Tab. č. 2.10:

- a) celková zadluženost (1.16),
- b) podíl vlastního kapitálu na aktivech (1.17),
- c) míra zadluženosti (1.18),
- d) úrokové krytí (1.19),
- e) úrokové zatížení (1.20).

Tab. č. 2.10 Ukazatele zadluženosti

Ukazatele zadluženosti	Vzorec	2015	2016	2017	2018
Celková zadluženost	(1.16)	35,82 %	27,24 %	27,35 %	33,04 %
Podíl vlastního kapitálu na aktivech	(1.17)	64,18 %	72,76 %	72,65 %	66,96 %
Míra zadluženosti	(1.18)	55,82 %	37,43 %	37,65 %	49,35 %
Úrokové krytí	(1.19)	6,94	10,46	17,63	20,44
Úrokové zatížení	(1.20)	14,40 %	9,56 %	5,67 %	4,89 %

Zdroj: vlastní zpracování

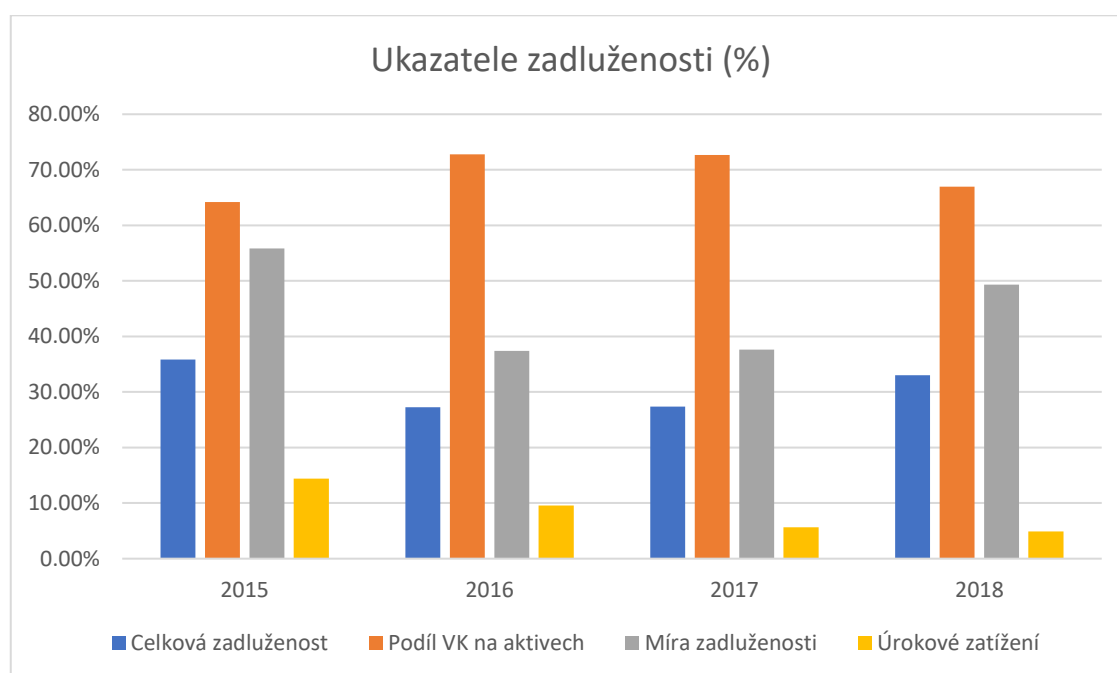
Ad a) Ukazatel celkové zadluženosti má doporučenou hodnotu v rozmezí 30 % až 60 %. Z Tab. č. 2.10 je patrné, že podnik DT – Výhybkárna a strojírna, a. s. se nad hodnotou 30 % nachází pouze v letech 2015 a 2018. Analyzovaný podnik dosahuje za sledované období zadluženosti okolo 31 %. Když by podnik překročil hranici 60 % znamenalo by to, že je pro věřitele rizikový. Podnik není nijak významně zadlužený, protože k financování využívá především vlastní zdroje, proto se tedy nachází pod doporučenou hodnotou.

Ad b) Trend ukazatele podíl vlastního kapitálu na aktivech by měl být rostoucí, ale jak vyplývá z Tab. č. 2.10 analyzovaný podnik trend splňuje pouze do roku 2016 a poté mírně klesá, protože dochází k poklesu celkových aktiv i vlastního kapitálu v roce 2017, v roce 2018 se opět aktiva a vlastní kapitál zvyšují a celkově se ukazatel oproti roku 2015 za rok 2018 zvýšil o 2,78 %.

Ad c) Ukazatel míry zadluženosti by měl být v rozmezí od 80 do 120 %. Jestliže, míra zadluženosti přesahuje hodnotu 150 %, jedná se o negativní vývoj, důležitý je vývoj nejméně 3 let a posuzuje se růst či pokles podílu cizích zdrojů. Analyzovaný podnik DT – Výhybkárna a strojírna, a. s. je za sledované období v rozmezí od 37 % do 56 %. Nejvyšší hodnoty 55,82 dosáhla v roce 2015, kdy došlo ke zvýšení cizího kapitálu, ale ne natolik, aby převýšil vlastní kapitál, a to z důvodu, protože došlo k výraznějšímu nárůstu objemu zakázek a podnik se musel předzásobit materiálem. Jelikož míra zadluženosti podniku je nižší než 150 %, z pohledu banky to značí pozitivní vývoj.

Ad d) Čím vyšší je hodnota ukazatele úrokové krytí, tím lépe. Z Tab. č. 2.10 vyplývá, že podnik DT – Výhybkárna a strojírna, a. s. má rostoucí trend tohoto ukazatele, protože zisk podniku převyšuje úroky za celé sledované období, a proto podnik nemá problém s tvorbou potřebného zisku pro krytí úroků.

Ad e) Ukazatel úrokového zatížení by měl mít klesající trend. Z Tab. č. 2.10 je patrné, že podnik DT – Výhybkárna a strojírna, a. s. klesající trend splňuje, úroky jsou klesající a v případě, že bude úrokové zatížení nízké dlouhodobě, podnik může zvýšit podíl cizích zdrojů pro financování svých aktiv.

Graf č. 2.5 Vývoj ukazatelů zadluženosti za sledované období v %

Zdroj: vlastní zpracování dle výpočtů

Ad 4) Ukazatele aktivity

Ukazatele aktivity nám udávají, jak efektivně podnik hospodaří se svými aktivy, jak dlouho má v těchto aktivech vázané finanční prostředky. V případě, že má podnik více aktiv, než je nutné, může dojít ke zbytečným nákladům, a naopak zda jich má podnik málo, může přijít o tržby. V Tab. č. 2.11 je zobrazen vývoj jednotlivých ukazatelů aktivity za sledované období u podniku DT – Výhybkárna a strojírna, a. s. a je vypočtena:

- a) obrátka celkových aktiv (1.21),
- b) doba obratu aktiv (1.22),

- c) doba obratu zásob (1.23),
- d) doba obratu pohledávek (1.24),
- e) doba obratu závazků (1.25).

Tab. č. 2.11 Ukazatele aktivity

Ukazatele aktivity	Vzorec	2015	2016	2017	2018
Obrátka celkových aktiv	(1.21)	0,90	0,70	0,65	0,77
Doba obratu aktiv	(1.22)	399,97	512,03	550,13	469,57
Doba obratu zásob	(1.23)	87,30	101,28	113,66	118,09
Doba obratu pohledávek	(1.24)	65,83	56,56	78,95	72,48
Doba obratu závazků	(1.25)	91,91	93,83	113,03	101,42

Zdroj: vlastní zpracování

Ad a) Ukazatel obrátka celkových aktiv by měl dosahovat minimální hodnoty 1 a jak z Tab. č. 2.11 vyplývá, podnik DT – Výhybkárna a strojírna, a. s. této hodnoty za sledované období nedosahuje. Trend je do roku 2017 klesající spolu s tržbami podniku, přestože se v roce 2015 hodnotě 1 přibližoval. V roce 2018 se trend zvýšil, a to díky nárůstu tržeb za prodej vlastních výrobků a služeb z 962 mil. Kč na 1,2 mld. Kč. Lze tedy říct, že analyzovaný podnik svá aktiva využívá neefektivně.

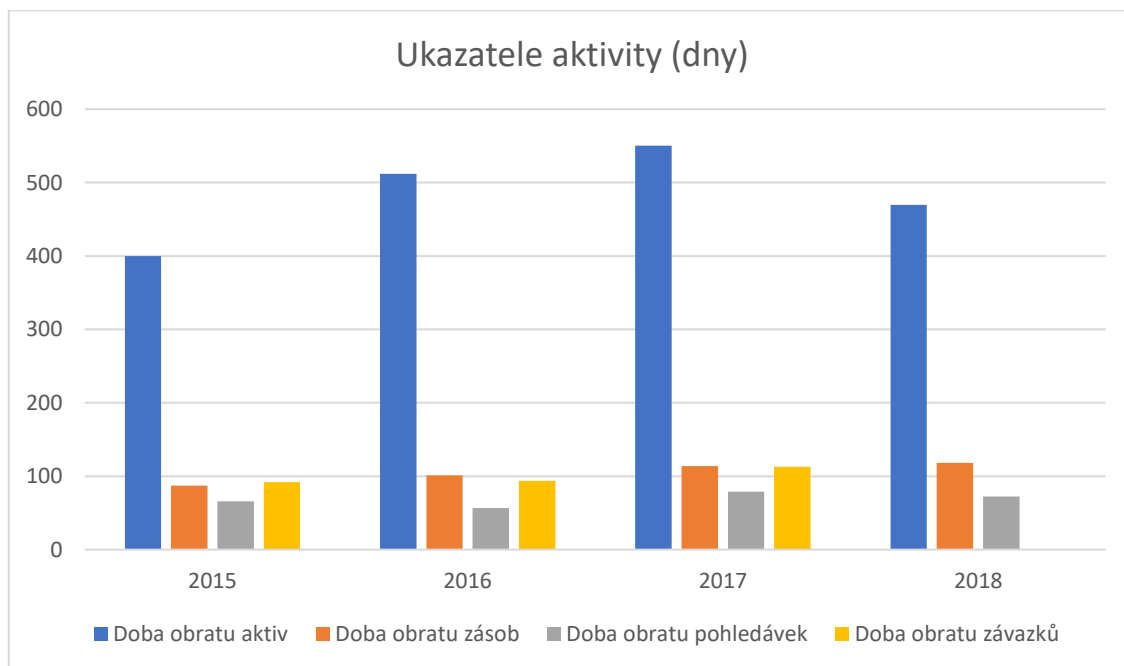
Ad b) Doporučený trend ukazatele doby obratu aktiv je klesající, čím kratší je doba obratu, tím lépe. Z Tab. č. 2.11 je patrné, že podnik DT – Výhybkárna a strojírna, a. s. má do roku 2017 trend rostoucí, celková aktiva spolu s tržbami za prodej vlastních výrobků a služeb podniku klesala. K poklesu trendu dochází v roce 2018, kde tržby analyzovaného podniku začaly opět růst spolu s celkovými aktivy kvůli rostoucím zakázkám. Průměrná doba obratu aktiv se pohybuje okolo 483 dní.

Ad c) Doporučený trend ukazatele doby obratu zásob je klesající a je vhodné o dosažení co nejmenší hodnoty, protože snižující se doba obratu zásob může značit jejich efektivnější využití, ale také i podkapitalizovaný podnik. Podnik DT – Výhybkárna a strojírna, a. s. tuto podmínku trendu za sledované období nesplňuje, protože je rostoucí a podnik se tak připravuje o další ziskové příležitosti. Rostoucí je kvůli hlavnímu dodavateli válcované oceli potřebné k výrobě. Dodavatel vyrábí po větších várkách s časovým rozestupem, proto se analyzovaný

podnik touto potřebnou ocelí předzásobuje. Vzhledem k tomu, že tento dodavatel splňuje vhodná kritéria podniku, není možný jiný dodavatel.

Ad d) Doporučený trend ukazatele doby obratu pohledávek je klesající. Z Tab. č. 2.11 vyplývá, že podnik DT – Výhybkárna a strojírna, a. s. za sledované období se dobu obratu pohledávek snažil snižovat, až na rok 2017, kde došlo k výraznějším navýšení z 57 na 79 dnů, protože došlo ke snížení objemu zakázkové výroby spolu s tržbami a podnik měl v pohledávkách více vázané peníze, poté v roce 2018 došlo opět k menšímu snížení doby obratu pohledávek na 73 dny. Příliš vysoká doba obratu pohledávek může značit i negativní vliv na likviditu analyzovaného podniku.

Ad e) Doporučená hodnota ukazatele doby obratu závazků by měla být vyšší než hodnota doby obratu pohledávek, z důvodu využití bezúročného odběratelského úvěru. Analyzovaný podnik podmínku splňuje a největšího rozdílu mezi dobou obratu pohledávek a závazků dosáhl v roce 2016 a to 37 dní, kdy měl nejnižší krátkodobé závazky vzhledem k tržbám. Průměrná doba hrazení závazků vůči dodavatelům je za sledované období zhruba 100 dní a je vhodné tuto dobu nadále navyšovat, protože podnik má tak k dispozici peněžní prostředky pro své další podnikatelské aktivity.

Graf č. 2.6 Vývoj ukazatelů aktivity za sledované období ve dnech

Zdroj: vlastní zpracování dle výpočtů

2.2.4 Analýza souhrnných ukazatelů podniku

Pomocí bankrotních a bonitních modelů se určuje finanční situace a výkonnost podniku jedním číslem. Souhrnné ukazatele jsou vypočítány za období 2015-2018 pro analyzovaný podnik DT – Výhybkárna a strojírna, a. s. Výpočty jsou uvedeny v příloze 5 a vybrané souhrnné ukazatele jsou následující:

- 1) Altmanův model,
- 2) Model IN – Index důvěryhodnosti,
- 3) Kralickův Quicktest.

Ad 1) Altmanův model

Záměrem tohoto modelu je zjistit, jak odlišit bankrotující podnik od těch, kde je pravděpodobnost bankrotu minimální. Aby byl podnik v pásmu prosperity, musí mít hodnotu vypočítaného indexu vyšší než 2,9, jestliže jsou hodnoty v rozmezí od 1,2 do 2,9 nachází se v šedé zóně a v případě, že jsou hodnoty nižší než 1,2 podnik se nachází v pásmu bankrotu. Výsledky pro podnik DT – Výhybkárna a strojírna, a. s. jsou uvedeny v tabulce Tab. č. 2.12 a počítány pomocí vzorce (1.26).

Tab. č. 2.12 Altmanův model

	Vzorec	2015	2016	2017	2018
Altmanův model	(1.26)	2,31	2,51	2,47	2,60

Zdroj: vlastní zpracování

Z Tab. č. 2.12 vyplývá, že analyzovaný podnik DT – Výhybkárna a strojírna, a. s. se za sledované období nachází v tzv. šedé zóně, protože se výsledky nachází v rozmezí od 1,2 do 2,9. Podniku tedy nehrozí okamžitý bankrot a až na výjimku v roce 2017, kdy došlo k menšímu poklesu kvůli snížení objemu zakázkové náplně, je trend rostoucí a více se blíží hodnotám prosperity.

Ad 2) Model IN – Index důvěryhodnosti (Index IN05)

Pomocí indexu IN05 lze zjistit, zda daný podnik vytváří přidanou hodnotu nebo směřuje k bankrotu. Aby se jednalo o bonitní podnik, musí být interval IN větší než 1,6, jestliže se interval IN nachází v rozmezí od 0,9 do 1,6, jde o podnik nacházející se v šedé zóně a pokud je interval IN menší nebo roven 0,9, jde o bankrotní podnik. Výsledky pro analyzovaný podnik

DT – Výhybkárna a strojírna, a. s. jsou znázorněny v Tab. č. 2.13 a počítány pomocí vzorce (1.27).

Tab. č. 2.13 Model IN – Index důvěryhodnosti (Index IN05)

	Vzorec	2015	2016	2017	2018
IN05	(1.27)	1,15	1,40	1,68	1,77
Vyhodnocení		šedá zóna	šedá zóna	bonitní podnik	bonitní podnik

Zdroj: vlastní zpracování

Z Tab. č. 2.13 plyne, že analyzovaný podnik DT – Výhybkárna a strojírna, a. s. se v letech 2015 a 2016, nacházel v šedé zóně z důvodů snížení zisku a celkových výnosů. Od roku 2017 má podnik příznivý vývoj a začal vytvářet přidanou hodnotu, jedná se tedy o bonitní podnik, protože interval IN je větší než 1,6. Trend je rostoucí.

Ad 3) Kralickův Quicktest

Model patří mezi bonitní a skládá se ze čtyř rovnic pomocí kterých hodnotíme situaci v podniku. První dvě rovnice hodnotí finanční stabilitu podniku a druhé dvě rovnice hodnotí jeho výnosovou situaci. Jestliže hodnoty podniku budou 3 a více, půjde o bonitní podnik. V případě, že budou hodnoty v rozmezí od 1 do 3, podnik se bude nacházet v šedé zóně a když budou hodnoty nižší jak 1, tak je podnik ve špatné finanční situaci. Výsledky tohoto modelu jsou pro podnik DT – Výhybkárna a strojírna, a. s. uvedeny v Tab. č. 2.14 a počítány pomocí vzorců (1.28), (1.29), (1.30), (1.31).

Tab. č. 2.14 Kralickův Quicktest

Kralickův Quicktest	Vzorec	2015	2016	2017	2018
R1	(1.28)	0,64	0,73	0,73	0,67
R2	(1.29)	3,87	2,27	1,89	1,32
R3	(1.30)	0,035	0,038	0,040	0,044
R4	(1.31)	0,081	0,103	0,15	0,24
Zhodnocení celkové situace		2,25	2,25	2,25	2,25

Zdroj: vlastní zpracování

Z Tab. č. 2.14 je patrné, že analyzovaný podnik DT – Výhybkárna a strojírna, a. s. se za sledované období nachází v šedé zóně. Zhodnocení jeho celkové situace se nachází v intervalu od 1 do 3, což nepoukazuje na pozitivní vývoj podniku, z důvodu zhoršení jeho finanční stability. Zhodnocení finanční stability podniku má za sledované období trend klesající z hodnoty 2,5 na hodnotu 2 a zhodnocení výnosové situace má rostoucí trend z hodnoty 2 na 2,5.

2.2.5 Mezipodnikové srovnání

Pro mezipodnikové srovnání je důležité správné zvolení vhodného podniku, který bude srovnáván s analyzovaným podnikem DT – Výhybkárna a strojírna, a. s. Klíčovými kritérii zvolené pro výběr podniku k mezipodnikovému srovnání jsou:

- předmět podnikání,
- právní forma podnikání,
- struktura podniku,
- rok založení,
- průměrný počet zaměstnanců,
- sídlo podniku.

Na základě zvolených kritérií je k mezipodnikovému srovnání vybrán podnik Společnost XY, protože má velice podobný předmět podnikatelské činnosti.

Společnost XY sídlící v Praze byla založena v roce 1994 a je rovněž akciovou společností. Hlavním předmětem podnikání je výroba a vývoj kolejových konstrukcí a výhybkových systémů. Průměrný počet zaměstnanců tohoto podniku je 96 (přepočtený za běžné období 2018). Velký rozdíl oproti analyzovanému podniku nastává ve struktuře, a to z důvodu, že podnik DT – Výhybkárna a strojírna, a. s. je mateřský podnik, zatímco podnik Společnost XY je dceřiný.

Mezipodnikové srovnání obou podniků je provedeno za rok 2018 a je rozděleno na vícerozměrnou metodu a spider analýzu. Výpočty jednotlivých ukazatelů podniku Společnost XY jsou uvedeny v příloze 8.

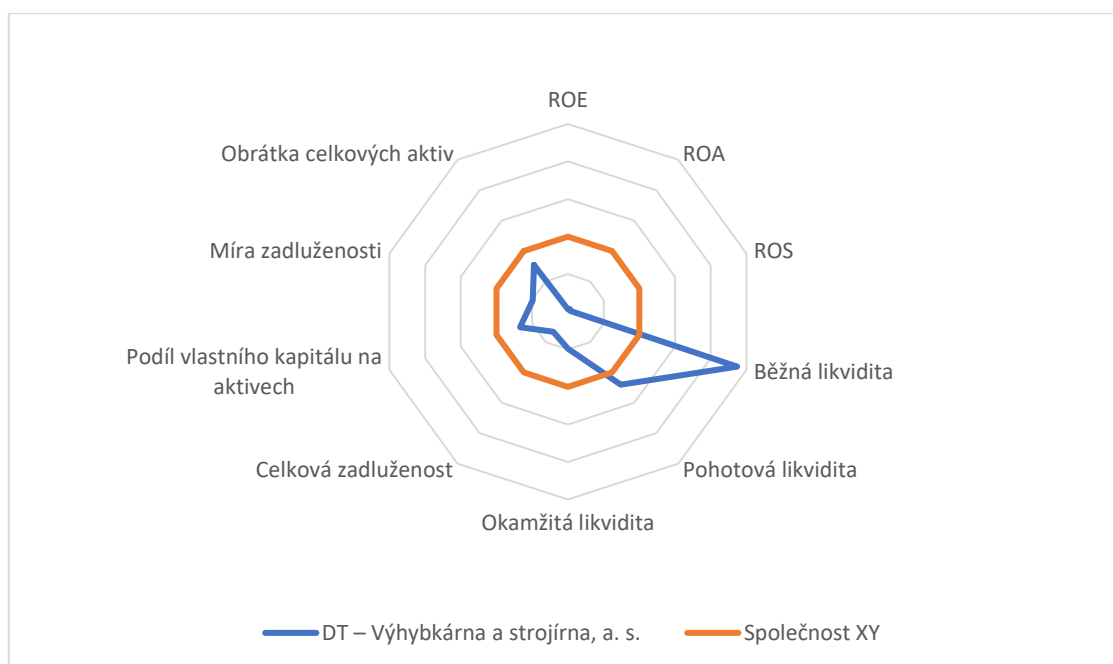
1) Spider analýza

Spider analýza srovnává výsledky jednotlivých ekonomických ukazatelů, které vypovídají o výkonnosti analyzovaného podniku s jeho konkurencí. Graf je rozdělen do čtyř kvadrantů (ukazatele rentability, likvidity, zadluženosti a aktivity) a každý kvadrant obsahuje 4 paprsky vycházející ze středu grafu a tři vybrané poměrové ukazatele podniků, které jsou vypočítány za podnik DT – Výhybkárna a strojírna, a. s. v příloze 4 a za podnik Společnost XY v příloze 8. Vybrané výsledné hodnoty ukazatelů srovnávaných podniků za rok 2018 jsou uvedeny v Tab. č. 2.15 společně s použitými vzorci.

Tab. č. 2.15 Hodnoty ukazatelů za rok 2018 pro Spider analýzu

Ukazatele	Vzorec	DT – Výhybkárna a strojírna, a. s.	Společnost XY	Procentní podíl vůči konkurenci
ROE	(1.13)	3,42 %	18,79 %	18,20 %
ROA	(1.14)	4,40 %	11,52 %	38,19 %
ROS	(1.15)	2,99 %	9,59 %	31,18 %
Běžná likvidita	(1.9)	2,37	1,60	148 %
Pohotová likvidita	(1.10)	1,20	0,54	222 %
Okamžitá likvidita	(1.11)	0,49	0,14	350 %
Celková zadluženost	(1.16)	33,04 %	34,03 %	97,09 %
Podíl vlastního kapitálu na aktivech	(1.17)	66,96 %	50,94 %	76,08 %
Míra zadluženosti	(1.18)	49,35 %	66,81 %	73,87 %
Obrátka celkových aktiv	(1.21)	0,77	0,99	77,77 %

Zdroj: vlastní zpracování

Graf č. 2.7 Spider analýza

Zdroj: vlastní zpracování

Z Grafu 2.5 je patrné, že při srovnávání s konkurenčním podnikem Společnost XY, tvořící základnu 100 %, analyzovaný podnik DT – Výhybkárna a strojírna, a. s. dosahuje horších výsledků rentability, obrátky celkových aktiv a i zadluženosti. Velký propad je vidět především u rentability aktiv a celkové zadluženosti. V případě ukazatelů likvidity si analyzovaný podnik daří poměrně lépe, běžná i pohotová likvidita je vyšší, ale neměla by dosahovat extrémů, vhodné je nabývat optimální hodnoty.

2) Vícerozměrná metoda

Vícerozměrná metoda určuje pořadí podniků podle více ukazatelů narozdíl od jednorozměrné metody. Pro vyhodnocení byla vybrána tzv. bodovací metoda a účelem je určení výkonnějšího podniku. Mezipodnikové srovnání pomocí bodovací metody je provedeno za rok 2018 a je uvedeno v Tab. č. 2.16 společně s použitými vzorci. Výpočty jsou uvedené v přílohách 4 a 8.

Tab. č. 2.16 Mezipodnikové srovnání pro rok 2018

Jednotlivé ukazatele	Vzorec	Hodnoty v roce 2018		Charakter ukazatelů	Dosažené body v roce 2018	
		DT – Výhybkárna a strojírna, a.s.	Společnost XY		DT – Výhybkárna a strojírna, a.s.	Společnost XY
Běžná likvidita	(1.9)	2,37	1,6	1	100	68
Pohotová likvidita	(1.10)	1,20	0,54	1	100	45
Okamžitá likvidita	(1.11)	0,49	0,14	1	100	29
ROCE	(1.12)	0,0561	0,1546	1	36	100
ROE	(1.13)	0,0342	0,1879	1	18	100
ROA	(1.14)	0,0440	0,1152	1	38	100
ROS	(1.15)	0,0299	0,09588	1	31	100
Celková zadluženost	(1.16)	0,3304	0,3403	-1	100	97
Podíl VK na aktivech	(1.17)	0,6696	0,5094	1	100	76
Míra zadluženosti	(1.18)	0,4935	0,6681	-1	100	74
Úrokové krytí	(1.19)	20,44	26,57	1	77	100
Úrokové zatížení	(1.20)	0,0489	0,0376	-1	77	100
Obrátka celkových aktiv	(1.21)	0,77	0,99	1	78	100
Doba obratu aktiv	(1.22)	469,57	360,61	-1	77	100
Doba obratu zásob	(1.23)	118,09	97,57	-1	83	100
Doba obratu pohledávek	(1.24)	72,48	38,55	-1	53	100
Doba obratu závazků	(1.25)	101,42	91,71	-1	90	100
Suma bodů					1258	1489
Pořadí					2.	1.

Zdroj: vlastní zpracování

Z Tab. č. 2.16 je vidět, že analyzovaný podnik DT – Výhybkárna a strojírna, a. s. v roce 2018 dosahoval horších výsledků než konkurent Společnost XY o 231 bodů. I přesto je analyzovaný podnik DT – Výhybkárna a strojírna, a.s. likvidnější, úspěšnější v oblasti celkové zadluženosti, podílu vlastního kapitálu na aktivech a míry zadluženosti. Konkurenční podnik je

výkonnější v oblasti ukazatelů rentability a ukazatelů aktivity. Ukazatele aktivity může analyzovaný podnik zlepšit například pomocí ABC analýzy a ukazatele rentability například snižováním spotřeby nakupovaných služeb nebo důkladným plánováním a řízením svých nákladů.

3 Shrnutí, návrhy a doporučení

V kapitole 2 byla provedena finanční analýza podniku DT – Výhybkárna a strojírna, a.s. spolu s jeho popisem. Byla zpracována horizontální a vertikální analýza rozvahy a výkazu zisku a ztráty. Z rozdílových ukazatelů byl vybrán nejdůležitější a nejzákladnější ukazatel čistý pracovní kapitál, u kterého došlo ke zjištění jeho vývoje. Velmi důležité bylo také provedení analýzy poměrových ukazatelů – likvidity, rentability, zadluženosti a aktivity. Celkový stav podniku byl zhodnocen pomocí souhrnných ukazatelů – Altmanův model, Model IN a Kralickův Quicktest. Nakonec bylo provedeno mezipodnikové srovnání s konkurenčním podnikem Společnost XY pomocí Spider analýzy vybraných ukazatelů a následné bodovací metody. Na základě zjištěných výsledků z jednotlivých analýz lze zhodnotit chod podniku a navrhnout případná opatření či doporučení pro zlepšení jeho výkonnosti.

Z výsledků horizontální analýzy aktiv bylo zjištěno, že celková aktiva mají za sledované období trend rostoucí. Vliv má především dlouhodobý hmotný majetek, který se zvyšuje kvůli výstavbě nového administrativně – správního centra a nákupu nových strojů, z oběžných aktiv mají velký vliv zásoby, přesněji materiál a nedokončená výroba, u který je zapotřebí sledovat jejich vývoj, aby podnik včas reagoval na možné velké odchylky. Jak je vidět v období 2015/2016 podnik neplnil stanovený limit zásob kvůli velkému nárůstu zakázek v roce 2015, v dalších letech už své zásoby průběžně přizpůsoboval vůči zakázkám. Vysoká záporná hodnota krátkodobých pohledávek v období 2015/2016 je zapříčiněna velkým poklesem zakázek v roce 2016 oproti předcházejícímu roku analyzovaného podniku. Bylo by vhodné, aby si podnik zajišťoval konstantní zakázky, aby nedocházelo k takovým výkyvům, a i případnému propouštění zaměstnanců. Z horizontální analýzy pasiv je patrný vliv rezervních fondů, rezerv a krátkodobých závazků na postupný růst celkových pasiv. U horizontální analýzy výkazu zisku a ztráty je vidět již zmíněný pokles objemu zakázkové náplně pro odběratele z ČR a SR v roce 2016, kde došlo k největšímu výkyvu v položce tržby za prodej vlastních výrobků a služeb a v provozním výsledku hospodaření. Vzhledem tomuto poklesu v oblasti tržeb docházelo k postupnému snižování zaměstnanců, a to především v oddělení výroby.

Z vertikální analýzy rozvahy vyplývá, že na celkových aktivech se nejvíce podílí dlouhodobý majetek za sledované období a vývoj celkových pasiv je nejvíce ovlivněn vlastním kapitálem, což je pro podnik přínosné. Případný větší podíl cizích zdrojů nad vlastními zdroji by mohlo podnik ohrozit. Z vertikální analýzy výkazu zisku a ztráty plyne, že na celkových

tržbách se nejvíce podílejí tržby za prodej vlastních výrobků a služeb, což je zároveň i podstatou existence analyzovaného podniku a dále pak výkony.

Z rozdílových ukazatelů byl sledován vývoj čistého pracovního kapitálu, který je kolísavý. V roce 2018 dosahuje nejvyšší hodnoty, oběžná aktiva poměrně dost převýšila krátkodobé závazky kvůli nárůstu objemu plánovaných tržeb. Vzhledem k této situaci podnik reagoval řadou opatření především v oblasti zásob materiálu, ale také i personálu. Celkově za sledované období dosahuje ČPK podniku DT – Výhybkárna a strojírna, a. s. kladných hodnot a podnik má tak dostatečný příjem hlavně kvůli plánovaným zakázkám a je schopen své závazky platit. Podnik by si měl nadále udržovat čistý pracovní kapitál na této úrovni, doporučením pro to je sledování nákladů, aby nedocházelo k financování nadbytečných nákladů z dlouhodobých zdrojů, které jsou dražší než krátkodobý kapitál a vzhledem k postupnému růstu ČPK od roku 2016 podnik svůj chod financuje z dlouhodobých zdrojů. V případě, že by se ČPK dostal do záporných hodnot, měl by podnik například snížit své krátkodobé závazky.

Ukazatele likvidity se za sledované období nachází v doporučených hodnotách a tento stav by si analyzovaný podnik měl udržet tak, že bude sledovat vývoj svých zásob, aby nedocházelo k výkyvům u položky oběžných aktiv. Pro podnik splnění těchto podmínek znamená, že je schopný včas krýt své krátkodobé závazky a své pohotové prostředky má v takové výši, že jeho hospodaření je efektivní. Když by se podnik dostal pod doporučené hodnoty u jednotlivých ukazatelů likvidity, měl by se více věnovat evidenci svých zásob nebo by si měl zajistit kontokorentní účet u banky pomocí kterého je podniku umožněno hradit závazky. Naopak příliš vysoká likvidita snižuje rentabilitu podniku kvůli vázaným peněžním prostředkům v aktivech.

Ukazatele rentability podniku DT – Výhybkárna a strojírna, a. s. dosahují dobrých výsledků a splňují daný trend. V roce 2018 dochází k poklesu oproti roku 2017 a příčinou je pokles zisku podniku kvůli zvýšení mezd jeho pracovníků a také nárůst tržeb, což vedlo k zajištění si většího počtu zaměstnanců a udržení si kvalifikovaných pracovníků. Podnik by svoji rentabilitu mohl zvýšit pomocí štíhlé výroby, aby například snížil zmetkovost ve výrobě. Nebo by se podnik mohl pokusit zabránit plýtvání ve výrobním procesu nebo snížit náklady při nynějších výnosech. Dále by podnik mohl udržovat pořádek na všech svých pracovištích, protože všechno má své místo a neztrácel by se čas hledáním potřebných věcí nebo by svůj zisk mohl zvýšit pomocí zakázek s vyšší přidanou hodnotou anebo výrobou na sklad.

Ukazatele zadluženosti ukazují, že analyzovaný podnik DT – Výhybkárna a strojírna, a.s. používá k financování svých aktiv více vlastní zdroje než cizí, proto podnik nejeví známky významného zadlužení. Vysoký podíl vlastního kapitálu na aktivech může upozorňovat na překapitalizovaný podnik, možným řešením je použití cizích zdrojů, které ale nesmějí podnik zatěžovat příliš vysokými finančními náklady. Podnik kvůli nízké míře zadluženosti nepředstavuje riziko pro věřitele a je schopný dostát svým závazkům.

Ukazatele aktivity a jejich vývoj mají spíše kolísavý trend, který souvisí s objemem zakázek a tím pádem i s tržbami podniku DT – Výhybkárna a strojírna, a.s. Protože podnik není schopný využívat svá aktiva efektivně, vhodné by bylo, aby ustálil především své zásoby, nejlépe zvýšil obrátkovost. Řešením by mohla být struktura zakázek, které si podnik volí. Další možností pro efektivní řízení zásob by mohla být ABC analýza, která zásoby dle jejich významu zařazuje do tří kategorií. Rostoucí doba obratu zásob souvisí především s hlavním dodavatelem oceli, který dodává potřebnou ocel ve větším množství s časovým rozestupem, a proto se podnik touto ocelí předzásobuje. Tento dodavatel ale plní kritéria dané analyzovaným podnikem a oba podniky se snaží si navzájem vyhovět. S narůstajícími zásobami a dobou obratu zásob by podniku mohlo pomoci přenesení financování skladu na dodavatele, což by vedlo ke vzniku konsignačních skladů, které by dodavatel doplňoval dle potřeb podniku a mohlo by to snížit skladovací a dopravní náklady a také dobu, po kterou jsou peněžní prostředky vázány v zásobách. Další možností by bylo přenesení financování materiálu na odběratele, toto opatření by vedlo ke vzniku záloh.

Ze souhrmných ukazatelů byl použit Altmanův model, Model In a Kralickův Quicktest. Altmanův model vyjadřuje, že analyzovaný podnik DT – Výhybkárna a strojírna, a. s. spadá za sledované období do šedé zóny, kdy je těžké určit, zda podnik má dostatek financí nebo mu hrozí bankrot. Protože trend tohoto ukazatele vykazuje podnik rostoucí, díky jeho zakázkám a dostatečným tržbám se blíží k variantě, že má dostatek peněžních prostředků. Z Modelu IN vychází, že analyzovaný podnik se první dva roky nachází v šedé zóně kvůli nízkému zisku a výnosu, další roky se vývoj podniku zlepšil na bonitní podnik, tzn. že se nachází v uspokojivé finanční situaci. Nakonec Kralickův Quicktest pokazuje na to, že se podnik nachází v šedé zóně, ale má blízko k bonitnímu podniku. Je dobré, aby tyto modely podnik využíval, aby včas rozpoznal svoji finanční nestabilitu.

Dále by podnik mohl více zhodnocovat svoje volné finanční zdroje v podobě nákupu dlouhodobého finančního majetku, především ve formě dlouhodobých cenných papírů a podílů, které podnik dříve nakoupil, ale po celé sledované období je má ve stejné výši tj. 1 402 tis. Kč. Podnik by se na tuto finanční aktivitu mohl více zaměřit.

Závěr

Finanční analýza by měla být nezbytnou součástí podniku a měla by být prováděna pravidelně a výsledná data z ní plynoucí by měla být použita jako materiál pro strategická rozhodování a plánování, aby podnik uspěl v konkurenčním prostředí. O finančním stavu podniku chtějí vědět jednak vedení a majitelé, ale také banky, dodavatelé, odběratelé apod. Do výkonnosti podniku spadají veškeré činnosti jejichž výsledkem bude prosperující a fungující podnik s vidinou dlouhodobé existence.

Cílem bakalářské práce bylo teoretické a praktické zhodnocení výkonnosti vybraného strojírenského podniku za období od roku 2015 do roku 2018. Výkonnost byla srovnávána uvnitř daného podniku na základě dat a informací získaných z jednotlivých výkazů a jako hlavní nástroje jejího zhodnocení byly využity vybrané metody finanční analýzy. Na základě zjištěných informací bylo provedeno detailní vyhodnocení a navrženy následná doporučení.

První část práce se zabývala teoreticko-metodologickými východisky a byly zde detailněji popsány pojmy jako finanční analýza a její zdroje informací, kdo jsou její uživatelé a také co je to výkonnost podniku. Dále byly blíže popsány přístupy v měření výkonnosti podniku a podrobněji definován tradiční přístup a jeho členění. Použité informace jsou čerpány z literatury uvedené na konci práce v seznamu literatury.

V druhé části, aplikační, byl představen analyzovaný podnik DT – Výhybkárna a strojírna, a. s., ve kterém byla provedena finanční analýza pomocí vybraných ukazatelů. Následně bylo provedeno mezipodnikové srovnání s konkurenčním podnikem.

Ve třetí části práce na základě získaných výsledků finanční analýzy bylo provedeno shrnutí a doporučena případná opatření pro zlepšení výkonnosti analyzovaného podniku DT – Výhybkárna a strojírna, a.s. v podobě efektivnějšího řízení zásob, zvýšení rentability pomocí štíhlé výroby nebo zamezení plýtvání ve výrobě. Pro udržení si likvidity bylo podniku navrženo, aby si hlídal vývoj zásob, aby v případě vychýlení stihl podnik včas reagovat. Dále bylo podniku doporučeno, aby použil podíl i cizích zdrojů na aktivech, protože ve velké míře vše financuje vlastním kapitálem, proto celková zadluženost analyzovaného podniku není vysoká. Použití cizích zdrojů by mělo být v optimální výši. Cizí zdroje by neměly být vyšší než

vlastní, protože by jinak podnik byl podkapitalizovaný, a to je nebezpečné, neboť by podnik byl příliš zadlužený, což není dobré z pohledu věřitele ani samotného podniku.

Základní cíl bakalářské práce byl dodržen – ze získaných účetních výkazů byla uskutečněna finanční analýza, pomocí které byla zhodnocena finanční situace podniku. Výsledky dílčích analýz spolu s doporučenými návrhy budou předány podniku DT – Výhybkárna a strojírna, a. s. a dále potom bude na zvážení vedení podniku, jestli dané návrhy pro zlepšení výkonnosti použije.

Seznam použité literatury:

1. BARTOŇKOVÁ, Hana. *Firemní vzdělávání*. Praha: GRADA Publishing, 2010. 208 s. ISBN 978-80-247-2914-5.
2. DLUHOŠOVÁ, Dana. *Finanční řízení a rozhodování podniku*. 3. vyd. Praha: EKOPRESS, 2010. 225 s. ISBN 978-80-86929-68-2.
3. FIBÍROVÁ, Jana a Libuše, ŠOLJAKOVÁ. *Hodnotové nástroje řízení a měření výkonnosti podniku*. 1. vyd. Praha: ASPI, 2005. 264 s. ISBN 80-7357-084-X.
4. HINKE, Jana, Dana, BÁRKOVÁ a Zdeněk, HRUŠKA. *Účetnictví 2: pokročilé aplikace*. 2. vyd. Praha: Grada Publishing, 2016. 232 s. ISBN 978-80-247-4281-6.
5. HOBZA, Vladimír a kol. *Manažerská ekonomika*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2015. 96 s. ISBN 978-80-244-4889-3.
6. HOLEČKOVÁ, Jana. *Finanční analýza firmy*. 1. vyd. Praha: ASPI – Wolters Kluwer, 2008. 208 s. ISBN 978-80-7357-392-8.
7. KALOUDA, František. *Finanční analýza a řízení podniku*. 3. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2017. 328 s. ISBN 978-80-7380-646-0.
8. KISLINGEROVÁ, Eva a Jiří, HNILICA. *Finanční analýza – krok za krokem*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2008. 135 s. ISBN 978-80-7179-713-5.
9. KNÁPKOVÁ, Adriana, Drahomíra PAVELKOVÁ, Daniel REMEŠ a Karel ŠTEKER. *Finanční analýza: komplexní průvodce s příklady*. 3. vyd. Praha: Grada Publishing, 2017. 228 s. ISBN 978-80-271-0563-2.
10. KUBÍČKOVÁ, Dana a Irena JINDŘICHOVSKÁ. *Finanční analýza a hodnocení výkonnosti firem*. Praha: C. H. Beck, 2015. 368 s. ISBN 978-80-7400-538-1.
11. MARINIČ, Pavel. *Hodnotový management ve finančním řízení*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2014. 259 s. ISBN 978-80-7478-405-7.
12. MARINIČ, Pavel. *Plánování a tvorba hodnoty firmy*. Praha: GRADA Publishing, 2008. 240 s. ISBN 978-80-247-2432-4.
13. PAVELKOVÁ, Drahomíra a Adriana, KNÁPKOVÁ. *Výkonnost podniku z pohledu finančního manažera*. 3. vyd. Praha: Linde, 2012. 333 s. ISBN 978-80-7201-872-7.
14. PEŠKOVÁ, Radka a Irena JINDŘICHOVSKÁ. *Finanční analýza*. 2. vyd. Praha: Vysoká škola ekonomie a managementu, 2012. 250 s. ISBN 978-80-86730-89-9.
15. RŮČKOVÁ, Petra. *Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi*. 6. vyd. Praha: GRADA Publishing, 2019. 160 s. ISBN 978-80-271-2028-4.

16. SYNEK, Miloslav a kol. *Manažerská ekonomika*. 5. vyd. Praha: GRADA Publishing, 2011. 480 s. ISBN 978-80-247-3494-1.
17. ŠULÁK, Milan a Emil VACÍK. *Měření výkonnosti firem*. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2004. 138 s. ISBN 80-7043-258-6.
18. VÁCHAL, Jan, Marek VOCHOZKA a kol. *Podnikové řízení*. Praha: GRADA Publishing, 2013. 685 s. ISBN 978-80-247-4642-5.
19. WAGNER, Jaroslav. *Měření výkonnosti*. Praha: GRADA Publishing, 2009. 256 s. ISBN 978-80-247-2924-4.

Internetové zdroje:

20. O společnosti. *DT – Výhybkárna a strojírna, a. s.* [online]. Prostějov: 2019. [cit. 2019-10-31]. Dostupné na: <https://www.dtvscz.cz/o-nas>.
21. Kvalita. *DT – Výhybkárna a strojírna, a. s.* [online]. Prostějov: 2019. [cit. 2019-11-01]. Dostupné na: <https://www.dtvscz.cz/kvalita>.
22. Historie společnosti. *DT – Výhybkárna a strojírna, a. s.* [online]. Prostějov: 2019. [cit. 2019-10-31]. Dostupné na: <https://www.dtvscz.cz/historie-spolecnosti>.
23. Vize, strategie a hodnoty. *DT – Výhybkárna a strojírna, a. s.* [online]. Prostějov: 2019. [cit. 2019-11-01]. Dostupné na: <https://www.dtvscz.cz/nase-vize-strategie-a-hodnoty>.
24. Výrobky. *DT – Výhybkárna a strojírna, a. s.* [online]. Prostějov: 2019. [cit. 2019-11-01]. Dostupné na: <https://www.dtvscz.cz/vyrobky>.
25. Služby a servis výrobků. *DT – Výhybkárna a strojírna, a. s.* [online]. Prostějov: 2019. [cit. 2019-11-01]. Dostupné na: <https://www.dtvscz.cz/sluzby-a-servis-vyrobku>.
26. Reference. *DT – Výhybkárna a strojírna, a. s.* [online]. Prostějov: 2019. [cit. 2019-11-01]. Dostupné na: <https://www.dtvscz.cz/reference>.

Seznam tabulek:

Tab. č. 1.1 Bodování výsledků Kralickova Quicktestu.....	30
Tab. č. 2.1 Horizontální analýza aktiv.....	39
Tab. č. 2.2 Horizontální analýza pasiv.....	40
Tab. č. 2.3 Horizontální analýza vybraných položek výkazu zisku a ztráty.....	42
Tab. č. 2.4 Vertikální analýza aktiv.....	44
Tab. č. 2.5 Vertikální analýza pasiv.....	45
Tab. č. 2.6 Vertikální analýza vybraných položek výkazu zisku a ztráty.....	46
Tab. č. 2.7 Analýza čistého pracovního kapitálu.....	47
Tab. č. 2.8 Ukazatele likvidity.....	48
Tab. č. 2.9 Ukazatele rentability.....	49
Tab. č. 2.10 Ukazatele zadluženosti.....	52
Tab. č. 2.11 Ukazatele aktivity.....	54
Tab. č. 2.12 Altmanův model.....	56
Tab. č. 2.13 Model IN – Index důvěryhodnosti (Index IN05)	57
Tab. č. 2.14 Kralickův Quicktest.....	57
Tab. č. 2.15 Hodnoty ukazatelů za rok 2018 pro Spider analýzu.....	59
Tab. č. 2.16 Mezipodnikové srovnání pro rok 2018.....	61

Seznam grafů:

Graf č. 2.1 Horizontální analýza aktiv.....	38
Graf č. 2.2 Horizontální analýza pasiv.....	41
Graf č. 2.3 Vývoj ukazatelů likvidity za sledované období.....	49
Graf č. 2.4 Vývoj jednotlivých ukazatelů rentability za sledované období v %	51
Graf č. 2.5 Vývoj ukazatelů zadluženosti za sledované období v %	53
Graf č. 2.6 Vývoj ukazatelů aktivity za sledované období ve dnech	55
Graf č. 2.7 Spider analýza	60

Seznam zkratek:

aj.	a jiné
atd.	a tak dále
apod.	a podobně
tj.	to je
tzn.	to znamená
tzv.	tak zvaně
a. s.	akciová společnost
s. r.o.	společnost s ručením omezeným
EVA	ekonomicky přidaná hodnota
NOPAT	provozní výsledek hospodaření po zdanění
C	investovaný kapitál
WACC	průměrné náklady kapitálu
MVA	tržní přidaná hodnota
BSC	Balanced Scorecard
EFQM	European Foundation for Quality Management
ČPK	čistý pracovní kapitál
ČPP	čisté pohotové prostředky
ROCE	rentabilita celkového vloženého kapitálu
ROE	rentabilita vlastního kapitálu
ROA	rentabilita aktiv
ROS	rentabilita tržeb
EBIT	zisk před zdaněním a úroky
EAT	zisk po zdanění
ČR	Česká republika
SR	Slovenská republika

Seznam příloh:

Příloha 1 – Rozvaha podniku DT – Výhybkárna a strojírna, a. s.

Příloha 2 – Výkaz zisku a ztráty podniku DT – Výhybkárna a strojírna, a. s.

Příloha 3 – Výpočet rozdílového ukazatele podniku DT – Výhybkárna a strojírna, a. s.

Příloha 4 – Výpočet poměrových ukazatelů podniku DT – Výhybkárna a strojírna, a. s.

Příloha 5 – Výpočet souhrnných ukazatelů podniku DT – Výhybkárna a strojírna, a. s.

Příloha 6 – Rozvaha – Společnost XY

Příloha 7 – Výkaz zisku a ztráty – Společnost XY

Příloha 8 – Výpočet poměrových ukazatelů – Společnost XY

Příloha 1 – Rozvaha podniku DT – Výhybkárna a strojírna, a.s.

Označení		2015	2016	2017	2018
	AKTIVA CELKEM	1 709 750	1 511 801	1 476 315	1 629 288
B.	Dlouhodobý majetek	853 811	795 391	704 073	665 442
B. I.	Dlouhodobý nehmotný majetek	25 623	29 851	34 035	13 736
B. II.	Dlouhodobý hmotný majetek	552 904	575 326	584 042	595 438
B. III.	Dlouhodobý finanční majetek	275 284	190 214	85 996	56 268
C.	Oběžná aktiva	771 684	619 657	833 361	833 361
C. I.	Zásoby	373 186	299 034	409 750	409 750
C. II.	Pohledávky	281 396	167 008	211 880	251 482
C. II. 1.	Dlouhodobé pohledávky	6 072	4 757	4 302	3 014
C. II. 2.	Krátkodobé pohledávky	275 324	162 251	207 578	248 468
C. III.	Krátkodobý finanční majetek	0	0	0	0
C. IV.	Peněžní prostředky	117 102	153 615	148 715	172 129
D.	Časové rozlišení aktiv	84 255	96 753	106 626	130 485
	PASIVA CELKEM	1 709 750	1 511 801	1 476 315	1 629 288
A.	Vlastní kapitál	1 097 238	1 100 037	1 072 516	1 090 896
A. I.	Základní kapitál	600 000	600 000	600 000	600 000
A. II.	Ážio a kapitálové fondy	24 929	24 872	7 967	10 080
A. III.	Fondy ze zisku	73 298	74 049	75 816	78 276
A. IV.	VH minulých let	380 902	368 606	369 590	365 243
A. IV. 1.	Nerozdělený zisk minulých let	380 902	368 606	369 590	356 324
A. V.	VH běžného účet. období	18 109	32 510	48 143	37 297
B. + C.	Cizí zdroje	612 512	411 764	403 782	538 391
B.	Rezervy	85 768	62 573	58 661	186 474
C.	Závazky	526 744	349 191	345 121	351 917
C. I.	Dlouhodobé závazky	133 855	74 144	41 803	0
C. II.	Krátkodobé závazky	392 889	277 047	303 318	351 917
D.	Časové rozlišení pasiv	0	0	17	1

Zdroj: vlastní zpracování dle interních zdrojů podniku DT – Výhybkárna a strojírna, a. s.

Příloha 2 – Výkaz zisku a ztráty podniku DT – Výhybkárna a strojírna, a.s.

Označení		2015	2016	2017	2018
I.	Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb	1 535 456	1 061 917	962 084	1 217 126
II.	Tržby za prodej zboží	3 418	997	4 009	31 994
A.	Výkonová spotřeba	987 068	577 770	601 403	732 088
A. 1.	Náklady vynaložené na prodané zboží	3 007	779	3 819	30 595
A. 2.	Spotřeba materiálu a energie	750 894	470 216	472 086	572 194
A. 3.	Služby	233 167	106 775	125 498	129 299
B.	Změna stavu zásob vlastní činnosti	36 336	60 879	-31 890	-38 943
C.	Aktivace	6 050	-14 449	-11 559	-11 094
D.	Osobní náklady	266 877	255 453	258 955	289 157
D. 1.	Mzdové náklady	198 685	190 303	192 294	213 582
E.	Úpravy hodnot v provozní oblasti	85 569	85 735	93 749	104 950
III.	Ostatní provozní výnosy	52 810	24 474	23 062	61 417
F. 4.	Rezervy v provoz. oblasti a kompl. náklady příštích období	-8 534	-23 088	-14 179	103 863
*	Provozní výsledek hospodaření	267 175	-57 289	62 962	106 816
IV.	Výnosy z dlouhodobého finančního majetku - podíly	0	32 000	33 251	0
VI.	Výnosové úroky a podobné výnosy	723	703	82	85
J.	Nákladové úroky a podobné náklady	8 566	5 421	3 332	3 506
VI.	Ostatní finanční výnosy	3 245	880	7 126	10 536
*	Finanční výsledek hospodaření	-216 254	108 567	-7 544	-38 673
**	VH před zdaněním	50 921	51 278	55 418	68 143
***	VH za účetní období	18 109	32 510	48 143	37 297

Zdroj: vlastní zpracování dle interních zdrojů podniku DT – Výhybkárna a strojírna, a. s.

Příloha 3 – Výpočet rozdílového ukazatele podniku DT – Výhybkárna a strojírna, a. s.

Čistý pracovní kapitál

$$\text{ČPK}_{2015} = 771\,684 - 392\,889 = 378\,795$$

$$\text{ČPK}_{2016} = 619\,657 - 277\,047 = 342\,610$$

$$\text{ČPK}_{2017} = 665\,616 - 303\,318 = 362\,298$$

$$\text{ČPK}_{2018} = 833\,361 - 351\,917 = 481\,444$$

Příloha 4 – Výpočet poměrových ukazatelů podniku DT – Výhybkárna a strojírna, a. s.

Ukazatele likvidity

$$\text{Běžná likvidita}_{2015} = \frac{774\,684}{392\,890} = 1,96$$

$$\text{Běžná likvidita}_{2016} = \frac{619\,657}{277\,047} = 2,24$$

$$\text{Běžná likvidita}_{2017} = \frac{665\,616}{303\,318} = 2,19$$

$$\text{Běžná likvidita}_{2018} = \frac{833\,361}{351\,917} = 2,37$$

$$\text{Pohotová likvidita}_{2015} = \frac{771\,684 - 373\,186}{392\,890} = 1,01$$

$$\text{Pohotová likvidita}_{2016} = \frac{619\,657 - 299\,034}{277\,047} = 1,16$$

$$\text{Pohotová likvidita}_{2017} = \frac{665\,616 - 305\,021}{303\,318} = 1,19$$

$$\text{Pohotová likvidita}_{2018} = \frac{833\,361 - 409\,750}{351\,917} = 1,20$$

$$\text{Okamžitá likvidita}_{2015} = \frac{117\,102}{392\,890} = 0,30$$

$$\text{Okamžitá likvidita}_{2016} = \frac{153\,615}{277\,047} = 0,55$$

$$\text{Okamžitá likvidita}_{2017} = \frac{148\,715}{303\,318} = 0,49$$

$$\text{Okamžitá likvidita}_{2018} = \frac{172\,129}{351\,917} = 0,49$$

Ukazatele rentability

$$\text{ROCE}_{2015} = \frac{59\,487}{1\,097\,238 + 85\,768 + 133\,854} = 4,52 \%$$

$$\text{ROCE}_{2016} = \frac{56\,699}{1\,100\,037 + 62\,573 + 72\,144} = 4,59 \%$$

$$\text{ROCE}_{2017} = \frac{58\,750}{1\,072\,516 + 58\,661 + 41\,803} = 5,01 \%$$

$$\text{ROCE}_{2018} = \frac{71\,649}{1\,090\,896 + 186\,474} = 5,61 \%$$

Příloha 4 – pokračování

$$\text{ROE}_{2015} = \frac{18\,109}{1\,097\,238} = 1,65 \%$$

$$\text{ROE}_{2016} = \frac{32\,510}{1\,100\,037} = 2,96 \%$$

$$\text{ROE}_{2017} = \frac{48\,143}{1\,072\,516} = 4,49 \%$$

$$\text{ROE}_{2018} = \frac{37\,297}{1\,090\,896} = 3,42 \%$$

$$\text{ROA}_{2015} = \frac{59\,487}{1\,709\,750} = 3,48 \%$$

$$\text{ROA}_{2016} = \frac{56\,699}{1\,511\,801} = 3,75 \%$$

$$\text{ROA}_{2017} = \frac{58\,750}{1\,476\,315} = 3,98 \%$$

$$\text{ROA}_{2018} = \frac{71\,649}{1\,629\,288} = 4,40 \%$$

$$\text{ROS}_{2015} = \frac{18\,109}{3\,418 + 1\,535\,456} = 1,18 \%$$

$$\text{ROS}_{2016} = \frac{32\,510}{997 + 1\,061\,917} = 3,06 \%$$

$$\text{ROS}_{2017} = \frac{48\,143}{4\,009 + 962\,084} = 4,98 \%$$

$$\text{ROS}_{2018} = \frac{37\,297}{31\,994 + 1\,217\,126} = 2,99 \%$$

Ukazatele zadluženosti

$$\text{Celková zadluženost}_{2015} = \frac{612\,512}{1\,709\,750} = 35,82 \%$$

$$\text{Celková zadluženost}_{2016} = \frac{411\,764}{1\,511\,801} = 27,24 \%$$

$$\text{Celková zadluženost}_{2017} = \frac{403\,782}{1\,476\,315} = 27,35 \%$$

$$\text{Celková zadluženost}_{2018} = \frac{538\,391}{1\,629\,288} = 33,04 \%$$

$$\text{Podíl VK na aktivech}_{2015} = \frac{1\,097\,238}{1\,709\,750} = 64,18 \%$$

$$\text{Podíl VK na aktivech}_{2016} = \frac{1\,100\,037}{1\,511\,801} = 72,76 \%$$

Příloha 4 – pokračování

$$\text{Podíl VK na aktivech}_{2017} = \frac{1\,072\,516}{1\,476\,315} = 72,65 \%$$

$$\text{Podíl VK na aktivech}_{2018} = \frac{1\,090\,896}{1\,629\,288} = 66,96 \%$$

$$\text{Míra zadluženosti}_{2015} = \frac{612\,512}{1\,097\,238} = 55,82 \%$$

$$\text{Míra zadluženosti}_{2016} = \frac{411\,764}{1\,100\,037} = 37,43 \%$$

$$\text{Míra zadluženosti}_{2017} = \frac{403\,782}{1\,072\,516} = 37,65 \%$$

$$\text{Míra zadluženosti}_{2018} = \frac{538\,391}{1\,090\,896} = 49,35 \%$$

$$\text{Úrokové krytí}_{2015} = \frac{59\,487}{8\,566} = 6,94$$

$$\text{Úrokové krytí}_{2016} = \frac{56\,699}{5\,421} = 10,46$$

$$\text{Úrokové krytí}_{2017} = \frac{58\,750}{3\,332} = 17,63$$

$$\text{Úrokové krytí}_{2018} = \frac{71\,649}{3\,506} = 20,44$$

$$\text{Úrokové zatížení}_{2015} = \frac{8\,566}{59\,487} = 14,40 \%$$

$$\text{Úrokové zatížení}_{2016} = \frac{5\,421}{56\,699} = 9,56 \%$$

$$\text{Úrokové zatížení}_{2017} = \frac{3\,332}{58\,750} = 5,67 \%$$

$$\text{Úrokové zatížení}_{2018} = \frac{3\,506}{71\,649} = 4,89 \%$$

Ukazatele aktivity

$$\text{Obrátka celkových aktiv}_{2015} = \frac{3\,418 + 1\,535\,456}{1\,709\,750} = 0,90$$

$$\text{Obrátka celkových aktiv}_{2016} = \frac{997 + 1\,061\,917}{1\,511\,801} = 0,70$$

$$\text{Obrátka celkových aktiv}_{2017} = \frac{4\,009 + 962\,084}{1\,476\,315} = 0,65$$

$$\text{Obrátka celkových aktiv}_{2018} = \frac{31\,994 + 1\,217\,126}{1\,629\,288} = 0,77$$

Příloha 4 – pokračování

$$\text{Doba obratu aktiv}_{2015} = \frac{1\,709\,750}{3\,418 + 1\,535\,456} \times 360 = 399,97$$

$$\text{Doba obratu aktiv}_{2016} = \frac{1\,511\,801}{997 + 1\,061\,917} \times 360 = 512,03$$

$$\text{Doba obratu aktiv}_{2017} = \frac{1\,476\,315}{4\,009 + 962\,084} \times 360 = 550,13$$

$$\text{Doba obratu aktiv}_{2018} = \frac{1\,629\,288}{31\,994 + 1\,217\,126} \times 360 = 469,57$$

$$\text{Doba obratu zásob}_{2015} = \frac{373\,186}{3\,418 + 1\,535\,456} \times 360 = 87,30$$

$$\text{Doba obratu zásob}_{2016} = \frac{299\,034}{997 + 1\,061\,917} \times 360 = 101,28$$

$$\text{Doba obratu zásob}_{2017} = \frac{305\,021}{4\,009 + 962\,084} \times 360 = 113,66$$

$$\text{Doba obratu zásob}_{2018} = \frac{409\,750}{31\,994 + 1\,217\,126} \times 360 = 118,09$$

$$\text{Doba obratu pohledávek}_{2015} = \frac{281\,396}{3\,418 + 1\,535\,456} \times 360 = 65,83$$

$$\text{Doba obratu pohledávek}_{2016} = \frac{167\,008}{997 + 1\,061\,917} \times 360 = 56,56$$

$$\text{Doba obratu pohledávek}_{2017} = \frac{211\,880}{4\,009 + 962\,084} \times 360 = 78,95$$

$$\text{Doba obratu pohledávek}_{2018} = \frac{251\,482}{31\,994 + 1\,217\,126} \times 360 = 72,48$$

$$\text{Doba obratu závazků}_{2015} = \frac{392\,890}{3\,418 + 1\,535\,456} \times 360 = 91,91$$

$$\text{Doba obratu závazků}_{2016} = \frac{277\,047}{997 + 1\,061\,917} \times 360 = 93,83$$

$$\text{Doba obratu závazků}_{2017} = \frac{303\,318}{4\,009 + 962\,084} \times 360 = 113,03$$

$$\text{Doba obratu závazků}_{2018} = \frac{351\,917}{31\,994 + 1\,217\,126} \times 360 = 101,42$$

Příloha 5 – Výpočet souhrnných ukazatelů podniku DT – Výhybkárna a strojírna, a. s.

Altmanův model

$$Z_{2015} = 0,717 \times \frac{578\,694}{1\,709\,750} + 0,847 \times \frac{380\,902}{1\,709\,750} + 3,107 \times \frac{59\,487}{1\,709\,750} + 0,42 \times \frac{1\,097\,238}{192\,990 + 333\,754} + 0,998 \times \frac{1\,535\,456 + 3\,418}{1\,709\,750} = 2,31$$

$$Z_{2016} = 0,717 \times \frac{342\,610}{1\,511\,801} + 0,847 \times \frac{368\,606}{1\,511\,801} + 3,107 \times \frac{56\,699}{1\,511\,801} + 0,42 \times \frac{1\,100\,037}{72\,144 + 277\,047} + 0,998 \times \frac{1\,061\,917 + 997}{1\,511\,801} = 2,51$$

$$Z_{2017} = 0,717 \times \frac{362\,298}{1\,476\,315} + 0,847 \times \frac{369\,590}{1\,476\,315} + 3,107 \times \frac{58\,750}{1\,476\,315} + 0,42 \times \frac{1\,072\,516}{41\,803 + 303\,318} + 0,998 \times \frac{962\,084 + 4\,009}{1\,476\,315} = 2,47$$

$$Z_{2018} = 0,717 \times \frac{481\,444}{1\,629\,288} + 0,847 \times \frac{356\,324}{1\,629\,288} + 3,107 \times \frac{71\,649}{1\,629\,288} + 0,42 \times \frac{1\,090\,896}{351\,917} + 0,998 \times \frac{1\,217\,126 + 31\,994}{1\,629\,288} = 2,60$$

Model In – IN05

$$IN05_{2015} = 0,13 \times \frac{1\,709\,750}{612\,512} + 0,04 \times \frac{59\,487}{8\,566} + 3,97 \times \frac{59\,487}{1\,709\,750} + 0,21 \times \frac{1\,595\,652}{1\,709\,750} + 0,09 \times \frac{774\,684}{392\,890} = 1,15$$

$$IN05_{2016} = 0,13 \times \frac{1\,511\,801}{411\,764} + 0,04 \times \frac{56\,699}{5\,421} + 3,97 \times \frac{56\,699}{1\,511\,801} + 0,21 \times \frac{1\,120\,971}{1\,511\,801} + 0,09 \times \frac{619\,657}{277\,047} = 1,40$$

$$IN05_{2017} = 0,13 \times \frac{1\,476\,315}{403\,782} + 0,04 \times \frac{58\,750}{3\,332} + 3,97 \times \frac{58\,750}{1\,476\,315} + 0,21 \times \frac{1\,029\,614}{1\,476\,315} + 0,09 \times \frac{665\,616}{303\,318} = 1,68$$

$$IN05_{2018} = 0,13 \times \frac{1\,629\,288}{538\,391} + 0,04 \times \frac{71\,649}{3\,506} + 3,97 \times \frac{71\,649}{1\,629\,288} + 0,21 \times \frac{1\,321\,158}{1\,629\,288} + 0,09 \times \frac{833\,361}{351\,917} = 1,77$$

Kralickův Quicktest

Rok 2015

$$R_1 = \frac{1\,097\,238}{1\,709\,750} = 0,64$$

$$R_3 = \frac{59\,487}{1\,709\,750} = 0,035$$

$$R_2 = \frac{612\,512 - 117\,102}{50\,921 + 78\,587 - 1\,553} = 3,87$$

$$R_4 = \frac{50\,932 + 78\,587 - 1\,553}{1\,577\,842} = 0,081$$

Příloha 5 – pokračování

Rok 2016

$$R_1 = \frac{1\,100\,037}{1\,511\,801} = 0,73$$

$$R_2 = \frac{411\,764 - 153\,315}{51\,278 + 85\,735 - 23\,088} = 2,27$$

$$R_3 = \frac{56\,699}{1\,511\,801} = 0,038$$

$$R_4 = \frac{51\,278 + 85\,735 - 23\,088}{1\,108\,347} = 0,10$$

Rok 2017

$$R_1 = \frac{1\,072\,516}{1\,477\,6315} = 0,73$$

$$R_2 = \frac{403\,782 - 148\,715}{55\,418 + 93\,749 - 14\,179} = 1,89$$

$$R_3 = \frac{58\,750}{1\,476\,315} = 0,040$$

$$R_4 = \frac{55\,418 + 93\,749 - 14\,179}{918\,635} = 0,15$$

Rok 2018

$$R_1 = \frac{1\,090\,896}{1\,629\,288} = 0,67$$

$$R_2 = \frac{538\,391 - 172\,129}{68\,143 + 104\,950 + 103\,863} = 1,32$$

$$R_3 = \frac{71\,649}{1\,629\,288} = 0,044$$

$$R_4 = \frac{68\,143 + 104\,950 + 103\,863}{1\,167\,089} = 0,24$$

Zhodnocení finanční stability:

$$2015: \frac{4+1}{2} = 2,5$$

$$2016: \frac{4}{2} = 2$$

$$2017: \frac{4}{2} = 2$$

$$2018: \frac{4}{2} = 2$$

Zhodnocení výnosové situace:

$$2015: \frac{4}{2} = 2$$

$$2016: \frac{4+1}{2} = 2,5$$

$$2017: \frac{4+1}{2} = 2,5$$

$$2018: \frac{4+1}{2} = 2,5$$

Zhodnocení celkové situace: 2015: $\frac{2,5+2}{2} = 2,25$

$$2016: \frac{2+2,5}{2} = 2,25$$

$$2017: \frac{2+2,5}{2} = 2,25$$

$$2018: \frac{2+2,5}{2} = 2,25$$

Příloha 6 – Rozvaha – Společnost XY

Označení		2018
	AKTIVA CELKEM	399 575
B.	Dlouhodobý majetek	234 970
B. I.	Dlouhodobý nehmotný majetek	77
B. II.	Dlouhodobý hmotný majetek	234 893
B. III.	Dlouhodobý finanční majetek	0
C.	Oběžná aktiva	162 933
C. I.	Zásoby	108 116
C. II.	Pohledávky	42 714
C. II. 1.	Dlouhodobé pohledávky	2 369
C. II. 2.	Krátkodobé pohledávky	40 345
C. III.	Krátkodobý finanční majetek	0
C. IV.	Peněžní prostředky	14 103
D.	Časové rozlišení aktiv	1 672
	PASIVA CELKEM	399 575
A.	Vlastní kapitál	203 551
A. I.	Základní kapitál	157 594
A. II.	Ážio a kapitálové fondy	0
A. III.	Fondy ze zisku	952
A. IV.	VH minulých let	6 757
A. IV. 1.	Nerozdělený zisk minulých let	32 228
A. V.	VH běžného účetního období	38 248
B. + C.	Cizí zdroje	135 989
B.	Rezervy	11 581
C.	Závazky	184 429
C. I.	Dlouhodobé závazky	82 812
C. II.	Krátkodobé závazky	101 616
D.	Časové rozlišení pasiv	35

Zdroj: vlastní zpracování dle interních zdrojů podniku Společnost XY

Příloha 7 – Výkaz zisku a ztráty – Společnost XY

Označení		2018
I.	Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb	389 490
II.	Tržby za prodej zboží	9 406
A.	Výkonová spotřeba	253 116
A. 1.	Náklady vynaložené na prodané zboží	8 646
A. 2.	Spotřeba materiálu a energie	139 110
A. 3.	Služby	108 360
B.	Změna stavu zásob vlastní činnosti	-4 222
C.	Aktivace	-1 144
D.	Osobní náklady	84 776
D. 1.	Mzdové náklady	60 375
E.	Úpravy hodnot v provozní oblasti	14 571
III.	Ostatní provozní výnosy	8 214
F. 4.	Rezervy v provoz. oblasti a kompl. náklady příštích období	1 490
*	Provozní výsledek hospodaření	47 118
IV.	Výnosy z dlouhodobého finančního majetku – podíly	0
VI.	Výnosové úroky a podobné výnosy	0
J.	Nákladové úroky a podobné náklady	1 733
VI.	Ostatní finanční výnosy	897
*	Finanční výsledek hospodaření	-2 803
**	VH před zdaněním	44 315
***	VH za účetní období	38 248

Zdroj: vlastní zpracování dle interních zdrojů podniku Společnost XY

Příloha 8 – Výpočet poměrových ukazatelů – Společnost XY

Ukazatele likvidity

$$\text{Běžná likvidita}_{2018} = \frac{162\,933}{101\,616} = 1,60$$

$$\text{Pohotová likvidita}_{2018} = \frac{162\,933 - 108\,116}{101\,616} = 0,54$$

$$\text{Okamžitá likvidita}_{2018} = \frac{14\,103}{101\,616} = 0,14$$

Ukazatele rentability

$$\text{ROCE}_{2018} = \frac{44\,315 + 1\,733}{203\,551 + 11\,561 + 82\,812} = 15,46\%$$

$$\text{ROE}_{2018} = \frac{38\,248}{203\,551} = 18,79\%$$

$$\text{ROA}_{2018} = \frac{44\,315 + 1\,733}{399\,575} = 11,52\%$$

$$\text{ROS}_{2018} = \frac{38\,248}{389\,490 + 9\,405} = 9,59\%$$

Ukazatele zadluženosti

$$\text{Celková zadluženost}_{2018} = \frac{135\,989}{399\,575} = 34,03\%$$

$$\text{Podíl VK na aktivech}_{2018} = \frac{203\,551}{399\,575} = 50,94\%$$

$$\text{Míra zadluženosti}_{2018} = \frac{135\,989}{203\,551} = 66,81\%$$

$$\text{Úrokové krytí}_{2018} = \frac{44\,315 + 1\,733}{1\,733} = 26,57$$

$$\text{Úrokové zatížení}_{2018} = \frac{1\,733}{44\,315 + 1\,733} = 3,76\%$$

Ukazatele aktivity

$$\text{Obrátka celkových aktiv}_{2018} = \frac{389\,490 + 9\,405}{399\,575} = 0,99$$

$$\text{Doba obratu aktiv}_{2018} = \frac{399\,575}{389\,490 + 9\,405} \times 360 = 360,61$$

$$\text{Doba obratu zásob}_{2018} = \frac{108\,116}{389\,490 + 9\,405} \times 360 = 97,57$$

$$\text{Doba obratu pohledávek}_{2018} = \frac{42\,714}{389\,490 + 9\,405} \times 360 = 38,55$$

$$\text{Doba obratu závazků}_{2018} = \frac{101\,616}{389\,490 + 9\,405} \times 360 = 91,71$$

ANOTACE

Bibliografický údaj: Dokoupilová, Veronika. *Zhodnocení výkonnosti vybraného strojírenského podniku*. Olomouc 2020. Bakalářská práce. Moravská vysoká škola Olomouc. Vedoucí práce: Ing. Michal Krajňák, Ph.D., MBA, LL.M.

Název práce: Zhodnocení výkonnosti vybraného strojírenského podniku

Autor: Veronika Dokoupilová

Ústav: Ústav podnikové ekonomiky

Vedoucí práce: Ing. Michal Krajňák, Ph.D., MBA, LL.M.

Abstrakt: Cílem bakalářské práce je teoretické a praktické zhodnocení výkonnosti vybraného strojírenského podniku za období od roku 2015 do roku 2018. Výkonnost je srovnávána uvnitř daného podniku na základě dat a informací získaných z jednotlivých výkazů. Hlavní nástroje využitě pro zhodnocení výkonnosti jsou vybrané metody finanční analýzy a v základech aplikovány i jiné exaktní metody. Výsledkem je vyhodnocení získaných údajů a návrhnutí opatření pro zlepšení výkonnosti analyzovaného podniku.

Klíčová slova: finanční analýza, absolutní ukazatele, rozdílové ukazatele, poměrové ukazatele, souhrnné ukazatele, strojírenský podnik

Title: Performance Evaluation of Selected Engineering Company

Author: Veronika Dokoupilová

Department: Department of Business Economics

Supervisor: Ing. Michal Krajňák, Ph.D., MBA, LL.M.

Abstract: The aim of this bachelor thesis is to theoretically and practically evaluate a performance of a chosen engineering company in the period from 2015 to 2018. The performance is compared within the chosen company based on data and information obtained from individual records. The main instruments used for the evaluation of the company's performance are selected methods of financial analysis and in their basics other exact methods are applied as well. The result of the research is an evaluation of obtained data and a proposition of arrangements for improvement of the company's performance.

Keywords: financial analysis, absolute indicators, differential indicators, ratio indicators, summary indicators, engineering company